Ч. 178 (14.721). Львів, субота 14. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Я АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . . 30.00 "
Річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

Перед зміною польського уряду?

Польська преса пише, що в найближчому часі слід сподіватися зміни уряду. У уваги на оживлену політичну діяльність прем. ген. Славой Складковський зголосить димісію уряду. Як кандидатів на премієра нового уряду називають полк. Коца, мін. Грабовського, мін. Каспшицького і команданта ДОК у Львові ген. Токажевського. Пресові кампанії правих кол проти мін. Понятовського і мін. Свентославського міродатні кола не беруть під увагу.

Перед кількома днями президент Мосьціцький відбув у Юраті нараду з марш. Сьміглим Ридзом і прем. Славой Складковським про політичне положення у Польщі. Прем. Складковський виїхав на кілька днів до Франції у родинних справах. Його заступатиме віцепрем. Квятковський.

Перервали великий політичний процес у Луцьку.

В четвер 12. ц. м. трибунал перервав розправу проти 48-ох українців до 23. серпня ц. р. Трибунал рішив переслухати ще деяких свідків між іншими І. Малюцу, засудженого у варшавському і львівському процесі минулого року.

Невдачі червоних на суші і морі.

СТОРПЕДУВАЛИ ДВА ЧЕРВОНІ КОРАБЛІ.

З Мадриду повідомляють, що вчора рано (12. ц. м.) національний підводний човен заатакував на лінії Картахени два червоні контрторпедовці. Оба кораблі поважно ушкоджені. Три особи вбиті, кільканацять ранених.

НЕВДАЧА ЧЕРВОНИХ НА ПОЛУДНЕВІМ ФРОНТІ.

Комунікат валенсійського уряду подає, що червоні війська заняли на полудневім фронті місцевість Льопера, одначе по завзятім бою мусіли відступити перед більшими силами націоналістів, які потерпіли в тім бою великі втрати.

Національна головна кватира подає, що нац. війська відбили на полудневім фронті на відтинку Поркуна наступ червоних військ.

СТОРПЕДОВАНИЙ КОРАБЕЛЬ-ЦИСТЕРНА.

Один із національних кружляків сторпедував учора корабель-цистерну Кампеадор, який віз із Совітів до одної зі східно-еспанських пристаней бензину й нафту. Вантаж „Кампеадора" творило 10.000 тон бензини. Підчас бою згинуло 12 членів із залоги. Ті, що залишилися при житті заявили, що в корабель попало 3 торпеди і що напасник (корабель) не був еспанського походження.

„Чистка" серед анархістів.

АРЕШТУВАННЯ ГОЛОВИ ПОЛІТ. РАДИ АРАҐОНІЇ.

Валенсійський уряд проголосив комунікат, що арештували визначного анархістичного діяча Асказо, в останніх часах предсідника політичної ради Араґонії, яку розвязали і заступили комісаричною управою. Асказо арештували під замітом перепачковування дорогоцінностей за кордони Еспанії. Асказо стане перед судом у Барсельоні. Ця вістка викликала незвичайно велике враження з уваги на політичну ролю арештованого в Араґонії.

Надзвичайне засідання японського уряду.

ТОКІО, 13 VIII. Сьогодні перед полуднем відбудеться надзвичайне засідання японської кабінетової ради, після якого уряд проголосить комунікат, в якому зясує свої правдиві пляни у справі північного Китаю. Цісар приняв на авдієнції шефа генер. штабу маринарки адмірала князя Фушіні.

ІНСПЕКЦІЯ СОВІТСЬКО-МАНДЖУРСЬКОГО КОРДОНУ.

З Кове повідомляють, що вчора покинуло Японію більше, як 600 китайських громадян, здебільша купців і студентів.

Віцеміністр війни Като виїхав літаком до Тієнтсіну. По короткім побуті в північнім Китаю переведе він інспекцію совітсько-манджурського кордону.

КРІМ ВІЙНИ ЩЕ Й ПОВІНЬ ГРОЗИТЬ КИТАЄВІ.

Цілий ряд місцевостей у провінції Гонай залила вода з причини повені ріки Янтсе. Повінь загрожує Тсінанові, столиці провінції Гонан. Повідомляють про численні людські жертви. Повінь знищила багато домів та дороги в цілій провінції.

ШАНГАЙ ПЕРЕД БОЯМИ.

З Шангаю повідомляють, що прибула до міста 86 китайська дивізія і заняла північний двірець, де уставили скорострілі. У японських колах побоюються про долю двох японських жандармів, які пропали в околицях двірця.

Японські війська заатакували сьогодні в 9. год. рано китайські відділи в околиці Шапей

VI. 1. Pr. 158/37. Sąd okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wicepreż. S. O. L. Malicki, sędziowie S. O. K. Michale i S. O. Dr. J. Looker w sprawie konfiskaty nr. 168 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 3. czerwca 1937 do Sygn. VI. 1. Pr. 158/37 na posiedzeniu niejawnym w dniu 7. sierpnia 1937 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 2. sierpnia 1937 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo" nr. 168 z daty Lwów, dnia 3. sierpnia 1937 zawierającego: w art. p. t. „Kriwawe Szaszkewycziwskie świato w Mylatyczach" znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 k. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17/12 1862. Dzpp. Nr. 6/ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie fałszywych wiadomości o przebiegu uroczystości ku czci Szaszkiewicza w Milatyczach, pow. Lwów, co może wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 pk. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Wiceprezes Malicki, w. r. Protokulant: Baczyński, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekr.

Наступ на останні українські виховні позиції.

ІЗ 3612 ШКІЛ ЗАЛИШИЛОСЯ 135 АБО 457.

Наступ на українські шкільні та виховні позиції почався, від коли до керми на ріжних важних державних становищах прийшли вшехполяки. Частину українських шкіл спольщено вже до закону проф. Ст. Ґрабського з 31. липня 1924 р. про введення утраквізму в школах. Утраквістичний закон Ґрабського майже зовсім зпольонізував та зутраквізував українське шкільництво, якщо зважити, що з 3-612 українських народніх шкіл, які перебрала Польща, занявши західно-українські землі, — залишилося за даними міністеріяльного шкільного шематизму за 1930—31 шк. рік (новішого шематизму міністерство досі ще не видало!) 135 українських народніх шкіл. Деякі урядові чинники заявляють, що тепер число українських шкіл є дещо більше. Одначе якщо приняти навіть цифру 457 українських народніх шкіл у Польщі з 1934—35 шк. р. як правдиву, то це не зміняє суті речі.

Передовсім, якщо приняти, що це дійсно українські школи, то їх нужденне число 457 не стоїть у ніякій пропорції до поважного числа українських шкіл 3.612, яке Польща застала була на наших землях. Однак фактично справа представляється багато гірше, бо в переважному числі тих т. зв. „українських" шкіл учать не учителі-українці, тільки учителі-поляки, а між ними трапляються й такі, що зовсім не знають української мови! Шкільний надзір не звертає найменшої уваги на науку української мови, не говорячи вже про науку інших предметів в українській мові. Фактично т. зв. українські (на папері) школи, є в дійсности утраквістичні з перевагою числа годин в польській мові навчання, а т. зв. утраквістичні школи — це в дійсности польські школи, де по українськи вчать переважно тільки української мови*).

ЗЛЕГКОВАЖЕНІ ДЕКЛЯРАЦІЇ.

Очевидно український нарід у Польщі, добре розуміючи основне значіння народніх і всяких інших шкіл у житті нації, не здав шкільних позицій без бою. Завзяту і повну посвяти боротьбу за українськими школами перевів законним шляхом плебісциту під проводом Рідної Школи, особливо в 1925 р., коли то внесено 100.000 шкільних деклярацій за українською мовою навчання, і в 1932 р., коли то чверть міліона українських батьків, внесло було 350.000 шкільних деклярацій. Та через повну самоволю (б. куратора Ґадомського), стверджену міністерством освіти та найвищим адміністраційним трибуналом, прийшли протизаконні відмовні рішення. На слушне домагання українців, щоб перевести ревізію тих протизаконних рішень ого-

*) Ті справи розбирає основно посол Дмитро Великанович у своїй брошурі п. н. „ЗА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ", що вийшла недавно у Львові (стор. 56), накладом кооператива „Рідна Школа" і коштує 50 сот.

досила агенція „Всхуд“ у польській пресі, що про ревізію й мови не може бути„ бо таких рішень є забагато (поверх 2.500!) і тому не можна її перевести просто з технічних причин...“

КУРАТОР САДИСТ.

Нині бувший куратор Гадомський, довголітній керманич шкільництва та виховання на наших землях, стоїть під дисциплінарним слідством, хоч і не за безправства на шкоду українського шкільництва і виховання та українського вчительства, але за зловживання фінансової натури і навіть польська преса не щадить на його адресу таких епітетів, як: „достойник зі садистичними нахилами“, якого улюбленим заняттям було шиканувати учителів дисциплінарними слідствами і грати у бріджа та який мав „найгіршу опінію“ в Польщі... Та українському шкільництву й українському вчительству від того не лекше. Це тільки наглядний доказ, якими невідповідними особами обсаджують у нас такі важні провідні місця і які необчислені шкоди наносять того роду куратори „із садистичними нахилами“...

НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ НА ДИТЯЧІ САДКИ.

А покищо йде новий наступ уже на останні наші виховні позиції. — В чому річ?

Новий шкільний закон з 11. березня 1932 р. передбачує не тільки виховання шкільне, але й обовязкове дошкільне (від 3. року життя) і позашкільне (до 18, 20, а навіть до 24 року життя). Отже тепер звертають пильну увагу на позашкільне виховання молоді та дошкільне виховання маленької дітвори. Окремий кураторійний візитатор є керманичем позашкільного виховання, а на провінції керма лежить в руках шкільних інспекторів. Якщо шкільна влада не позакладала досі всюди дошкілля, як це передбачує шкільний закон з 11. березня 1932 р., то зробила це з причини недостачі фондів, яких не стає навіть на створення відповідного числа шкіл та заанґажування 40.000 учителів, яких не стає народнім школам. Недостачу дошкілля заспокоювала у нас частинно „Рідна Школа“ теж при допомозі інших українських організацій сезоновими дитячими садками, яких кошти покривав український нарід із приватних фондів. Чимало упереджень треба було перебороти, заки шкільна влада переконалася про хосенність дитячих садків і видала в 1935 р. розпорядок, щоб шкільні інспектори не ставили перепон при основинах дитячих садків. І дійсно в деяких повітах старости та інспектори не роблять у цьому трудноща. Одначе є цілі повіти, навіть, цілі області, де старости де позволяють закладати і вести українських дитячих садків, подаючи в заборонах несуттєві причини або просто без мотивів.

МОТИВИ ВІДМОВИ РІЖНИХ СТАРОСТІВ.

І тут бачимо найріжнороднішу тактику старостів, що остаточно веде до одної цілі: заборони дитячих садків, не подаючи причин, заборони по тій причині, що в дотичних громадах мають заснувати польські півкольонії всякі польські організації або просто „громади“, хоч і дозволять на дитячий садок, одначе не годяться на провідницю — іншими словами: маскована заборона. Зволікають з полагодою справи і т. п. Щоб не бути голословним наведемо кілька характеристичних прикладів.

Староство у Ряшеві рішенням з 18. червня 1937, ч. стов. І. 368/37 відмовило дозволу на дитячий садок у Бонарівці „бо нема потреби закладати там дитячий садок“. Староство в Березові рішенням з 1. липня 1937, ч. пол. 6/49/37 відмовило Повіт. Кружкові Р. Ш. в Сяноці дозволу на заснування дитячих садків в українських громадах „целем уникнєнця розпрушеня енерґії сполечней“, бо „Т. Ш. Л.“ зголосило в старостах [illegible] вести літні кольонії в громадах: Лубні, Улючі, Ізде6ках, Глудні, Селлиськах, Павлокомі, Вітрилові і Грабівці; „Звйонзек Праци Обивательскей Кобет“ в Невістці, Кінськім, Яблониці Польській, Темешові і Горошівці. Одночасно „З. П. О. К.“, як також „Кола Господинь Вейскіх“ хотять влаштувати кольонії у Варі, Гута-Поруба, Володже і Видриній та по інших місцевостях.

ОБІЖНИК СТАРОСТВА У ДОЛИНІ ТА СКАЛАТІ.

Староство в Долині рішенням ч. оп. 9 з 1937 р. розіслало до всіх Кружків Р. Ш. своєї області, що хотіли мати дитячі садки гектографоване відмовне письмо, де як причину відмови наведено, що зголошена провідниця не має скінчених 25 літ життя, не має скінченої захоронкарської семинарії і дволітньої практики. Ті вимоги практично невикональні, бо перший „турнус“ із захоронкових семинарій створених на підставі закону з 11. березня 1932 р. вийшов щойно в минулому шк. році, отже навіть якщо кандидатка скінчилаб таку захоронк. семинарію, то фізично не було ще часу відбути 2-літню практику. Освітою провідниці наших дитячих садків зовсім не уступають абітурієнткам захоронкарських семинарій, бо мають скінчену середню школу, до того фаховий курс Р. Ш. для провідниць дитячих садків і переважно практику в дитячих садках. Та від польок — матури захоронкарської семинарії не вимагають. Є старости, що годяться на такі „фахові“ кандидатки, що мають скінчену 7-клясову народню школу і 2-тижневий курс доглядачок для немовлят. Але це очевидно „цо іннеґо“!

Або мотив відмовного рішення скалатського повіт. старосства в 2. VI. 1937, ч. Б. 14: „бо дотеперішня практика(!) в деяких місцевостях виказала, що деякі суспільні організації вели дитячі садки доривочно, бо до того не були як слід підготовані і не розпоряджали достаточними матеріяльними засобами, головно задовільною лікарською опікою“. — Цей загальниковий і анонімовий закид не може відноситися до українських дитячих садків, де Рідна Школа унормувала дуже докладно все відповідними правильниками, для ведення дитячих садків видала обширний підручник, а зокрема зразково поставлена лікарська опіка. Але ті і т. п. „мотиви““ — є наглядним доказом, як компетентні чинники розуміють... „не робити трудноща дитячим садкам“ у практиці! — Ріжні перепони робили і не дозволяли на дитячі садки, не годилися на провідниці або просто закривали вже існуючі дитячі садки старости в Перемишлянах, Бродах, Золочеві, Сокалі, Городенці, Товмачі, Копичинцях, Коломиї та інших повітах.

ДАРЕМНІ РЕКУРСИ ТА ІНТЕРВЕНЦІЇ.

Проти таких самовільних практик повітових старостів вносили Кружки Р. Ш. рекурси інтервеніювала Головна Управа Р. Ш. інтервеніювали й українські посли і був випадок, що у вислідіді тих інтервенцій „зіздив“ навіть „самий“ воєвода на місця (в Перемишлянах), одначе висліди всіх тих великих заходів дуже маленькі. Тут і там дозволили „додатково“ на кілька дитячих садків — і на тому кінець. А в багатьох випадках (н. пр. у Березівщині) й досі справи дитячих садків не рушено з місця!

Та в тому самому часі, коли спиняють українську ініціятиву при закладанні та веденні дитячих садків по українських громадах — польські товариства та організації під проводом „Т. Ш. Л.“ і засобами міністерства суспільної опіки розвивають широку акцію саме на наших землях, закладаючи т. зв. „півкольонії“. Львівське радіо оголосило 7. серпня 1937 р. дотеперішні висліди тієї польської акції. У цифрах представляється вона ось так: В „Малопольсце“ засновано 1.500 польських півкольоній, де зібрано 60.000 дітей. Половина півкольоній є під опікою „Т. Ш. Л.“, а другу половину позакладали і ведуть інші польські товариства та організації в порозумінні з „Т. Ш. Л.“ Кошти 600.000 зол. на ведення тих півкольоній — з фондів суспільної опіки, отже з податків, також українських податників. Радіо інформувало дальше, чим займаються ті півкольонії. Отже три основні справи: В тих півкольоніях: 1) вчать по польськи говорити, 2) вчать по польськи співати і 3) дають тричі денно їсти.

ПОТРЕБА ОБОРОНИ НАШОЇ ДИТИНИ.

Чи користають також українці з тих великих публичних фондів, на які самі складають податки? Користають, але в мінімальній скількости, а саме: у Львові є 8 українських дитячих півосель з 811 дітьми, на що дістали вони зі суспільного фонду 6.000 зол. (а других 6.000 зол. мусять самі доложити), крім того на Волині вдалося заснувати 3 українські півоселі, — от і все! З загального фонду 5,000.000 зол. призначеного міністерством суспільної опіки та у відношенні до 600.000 зол., які дістали „Т. Ш. Л“ та інші польські організації на ведення своїх півосель в „Малопольсце“ — це очевидно крапля в морі...

Отже ситуація того роду, що українським дитячим садкам роблять перепони, хоча вони удержуються приватними засобами самого українського громадянства, — а одночасно заливаються наші села польськими півоселями, удержуваними з публичних фондів, на які складає податки теж українське населення.

Очевидно, що ані депресія і пасивність, які внаслідок краху своєрідної „нормалізації“ охопили деяку частину нашої суспільности, ані „акти розпуки“ та партійна, ідеольоґічна та особиста гризня „всіх проти вся“ не є відповідним підложжям для нашої солідарної оборони. А такої оборони треба для збереження української дитини та для доцільного її виховання, без огляду на те, до якої партії, хто належить і якої ідеольоґії боронить. Отже необхідно подбати про консолідацію всіх українських сил на рідношкільнім фронті, „бо пора це великая єсть...“

І. Г.

Анґльо-італійське і франко-італійське зближення.

Женева, 10. серпня 1937.

Колиб Комітет неінтервенції скористав з досвіду, який Ліга Націй зробила з участю Московщини в женевських нарадах, він заощадив би багато часу і праці собі, та ще більше проливу крови Еспанії і політичних турбот Европі. Але кожний учиться звичайно на власній шкоді. Чого навчилися представники Анґлії та Франції в льондонськім Комітеті, буде Европа незабаром бачити. Удаременивши морську контролю нападами на італійські та німецькі кораблі, большевики поставили великі держави Европи фактично перед вибором: розпочати отверту збройну боротьбу в Еспанії і далі в цілій Европі, чи порозумітися без Москви і проти Москви? Намагання великих держав порозумітися в таких умовинах більш ніж зрозумілі. Сучасну спробу такого порозуміння прискорила без сумніву сама московська дипльоматія своєю безоглядною поведінкою в Комітеті неінтервенції, відкиненням анґлійського пляну, принятого з тими чи іншими обмеженнями всіми учасниками Комітету. Хід сучасної спроби порозуміння доказує зайвий раз, хто належить до „підпалячів війни“ в Европі. Лише тревалість оси Рим-Берлін спонукала анґлійський уряд започаткувати порозуміння з Італією, і лише анґльо-італійське зближення, себто страх перед ізоляцією, спонукало французький уряд поробити заходи в напрямі до зближення з Італією. У французькій пресі не бракує справді голосів, що анґльо-італійське та франко-італійське зближення ослаблять, коли не зломлять цілком римсько-берлінську вісь. Але надії ці очевидно досить марні. Німецько-італійське співробітництво дало надто багато здобутків для обох держав, щоб вони могли це співробітництво так легко полишити, тим більше, що господарські пляни Італії та Німеччини щойно розпочались. Але нема ніякого сумніву, що анґльо-італійське, особливож франко-італійське порозуміння відбуваються коштом московських впливів як у Льондоні, так і в Парижі. Увільнення Парижа від надмірного московського впливу розуміють у Римі навіть як передумовину франко-італійського зближення. Кореспондент римського „Мессаджеро“ писав з Парижа, що франко-совітська політика не є вже ідентична, та що у французькій столиці починають міркувати над тим, чи співробітництво цивілізованих держав не важить більше, як еспанська справа. Париський кореспондент „Попольо д'Італія“ гадає також, що становище Франції не є спільне зі становищем СССР. Але щойно чергова сесія Л. Н., на якій СССР та уряд Валенсії розвинуть свою акцію, покаже, в якій мірі Франція захоче увільнити свою тактику від Москви. Як далеко відійшла тактика Москви від тактики великих західних держав, виявляють між іншим „Ізвестія“, пишучи: „Політика невтручування обернулася в політику бльокади леґального еспанського уряду. Позиція анґлійських консерватистів та французьких реакціонерів (Шотан і Дельбос — М. Д.) супроти інтервенціоністів є підбадьорюванням нахабного захоплення. Вимога признати Франкові права комбатантів є вимогою цілковитої леґалізації інтервенції та вдушення еспанської республики „законним шляхом“.

Дуже добрим знаком для змоги порозуміння великих держав є та обставина, що відложення на неозначений час Комітету неінтервенції не тільки не напружило відносин між цими державами, як це бувало звичайно в подібних випадках, а навпаки: викликало навіть деяке заспокоєння. Це сталося без сумніву наслідком того, що вся відповідальність за відложення праць Комітету впала цілком і виключно на московський уряд. Париський кореспондент „Журналь де Женев“ телефонував з Парижа між іншим таке: „Всі часописи, за виїмком крайніх лівих,

стверджують, що Совіти зазнили відложення підкомітету в Льондоні. Ясно, що вони хочуть удержати можливо довше нелад в Еспанії, та у всякім разі перешкодити погодженню великих держав, бо головна їх ціль — викликати міжнароді. конфлікти. Відложення Комітету на неозначений час менше непокоїть тепер ніж це моглоб бути при інших обставинах, наслідком щасливої еволюції, що зазначилася в загальнім дипльоматичнім становищі". Це відложення може навіть причинитися до полагоди еспанської справи. Льондонський „Санлей Таймс" припускає, що і англійський і французький уряд спонукає московський уряд полишити самим чотирьом великим державам полагодити еспанську справу, яка найбільше їх обходить, поза межами Комітету неінтервенції, себто без участи Московщини. Цей спосіб полагоди еспанської справи тим більш пожаданий, що він міг би бути незвичайно цінним прецедентом до полагоди й інших европейських справ без Московщини та початком її ізоляції в Европі. Той самий льондонський часопис висловлює думку, що італійську акцію в Еспанії викликало англьо-італійське поріжнення в справі Етіопії і що досить це поріжнення усунути, щоб еспанську справу вдалося легко розвязати. Думка ця може бути слушна, принаймні частинно, але ціла справа очевидно значно складніша. „Матен", мабуть спеціяльно поінформований про політичні пляни Італії для найближчого часу, гадає, що ті пляни складатимуться з таких етапів — зближення поглядів на еспанську справу, пристосування римсько-берлінської оси до европейських потреб, чинне приготування західного пакту, що заступив би льокарненську умову, нарешті полишення деяких неприєднаних позицій, занятих багатьома державами наслідком етіопського конфлікту. Варта уваги і незначна на перший погляд деталь, що справу зближення Англії і Франції з Італією ведуть не міністри закордонних справ західних держав, що перебувають тепер на відпустках, а самі премієри Чемберлен та Шотан. Є також повідомлення і про можливе уступлення Ідена.

Московський уряд не чекав мабуть, що обструкція його представника в Комітеті неінтервенції матиме такі фатальні для Москви наслідки. Повідомлення льондонського кореспондента „Ізвестій", подані в числі з 4. ц. м., звучать як справжній алярм: „Згідно з чутками з добрих джерел, заявив Невіль Чемберлен на останнім засіданні уряду, що на його думку можна перемогти труднощі сучасного европейського становища підписанням пакту чотирьох на основі старої льокарненської умови. Дотична конференція малаб відбутися в жовтні. Тимчасом Іден розвідує, чи взялаб Німеччина участь у такій конференції". Свій панічний настрій московський уряд у пресі покищо криє, але що у Літвінова на думці, це в „Л'Іманіте" на папері. Комуністичний часопис виступає різко проти англьо-італійського порозуміння, пишучи: „Англьо-італійському зближенню пожертвовано безпосередні інтереси безпеки і незалежности Франції. Пакт чотирьох зв'яже Францію і полишить Німеччині вільні руки на сході Европи. Це вислід англійських махінацій з підпалячами війни. На Париж роблять сильний натиск, щоб примусити його приняти цей ганебний плян. Іден і Невіль Чемберлен доконують вимушення на Франції у фінансовій царині". Становище кермованих з Москви французьких комуністів супроти франко-італійського зближення не викликує, розуміється, також ніяких сумнівів. Вони його побоюють остільки ж, як і англьо-італійське зближення. Кілька тижнів, що лишаються до осінньої сесії Л. Н., будуть порою енергійної боротьби за і проти зближення між чотирма великими державами Европи. На конкретний ґрунт буде поставлена справа у всякім разі не раніше виключення Етіопії з числа членів Л. Н.

М. Данько.

РОЗВЯЗАННЯ ДВОХ НОВИХ ЛЬВІВСЬКИХ СПОРТ. КЛЮБІВ.

Поліційні органи перевели ревізії серед членів львівських спортових клюбів „Тризуба" й „Чорноморців" і сконфіскували частину інвентаря обох цих товариств та вручили провідникам згаданих клюбів письмо про розвязання.

Мотиви розвязання такі самі, як при розвязанні УССК-у й УРСК-у.

Цікаві практики.

Читаємо в „Меті":

З Поділля дістаємо м. ін. такі вістки про труднощі, що з ними стрічається українське гр.-кат. населення:

Коли дитина батька греко-католика і матери латинниччи охрещена в церкві — у школі все таки примушують її ходити на польську науку релігії.

Якщо-ж дитина латинника і греко-католички охрещена в костелі — то вона, розуміється, теж ходить на польську науку релігії. Отже якась подвійна мірка.

Діти обоїх родичів греко-католиків, уроджені у Франції або в Німеччині і там охрещені в лат. костелі, фіґурують в урядах як римо-католики і теж мусять ходити на польську науку релігії.

Якщо батьки, у звязку з такими фактами, упоминаються свого права — то учителі й інші чинники спроваджують людей до старости або грозять репресіями, а така погроза, особливо страшна в надграничній смузі, де влада може кожного виселити.

Оці загальні „правила" побільшування числа дітей латинського обряду зладжені на підставі цілої низки одиничних фактів, про які, зрештою, часто читаємо в щоденній пресі. Наражені на такі методи винародовлювання наші люди мусять виказати в цій боротьбі особливу видержливість і силу духа.

Безпощадні репресії на Сов. Україні.

ПАРИЖ, ПАТ. На сторінках французької преси, навіть прихильного большевикам щоденника „Евр" і соціялістичного „Попюлер" появляються від кількох днів вістки про арештування в СССР. Вчора париська преса повідомила про усунення з комуністичної партії совітського поета О. Безіменського.

Крім того пише про безпощадну акцію большевицького уряду на Сов. України, щоби знищити зростаючий сепаратизм. У Києві і Харкові перенесли на інші становища коло 100 старшин, 70 старшин вислали на Сибір.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Бої в Шангаю вже почалися.

Агенція Домеї повідомляє, що сьогодні (13 ц. м.) рано

почалися бої в сусідстві японської концесії в Шангаю. Одночасно прийшло до вуличних перестрілок у північній частині міста.

По японськім боці беруть участь у цих боях стрільці воєнної маринарки.

РІШЕННЯ ЯПОНСЬКОГО УРЯДУ.

На останім засіданні японської кабінетної ради рішили, що японський уряд, який видасть усі доручення з метою охорони японських громадян у Шангаю, одночасно вестиме розмови з представниками китайського уряду в Шангаю.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 36

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

СПІЗНЕНІ ЖАЛІ.

Іноді, лежачи на причі, говорив я зі своїми сусідами. У тій переливній хвилі вязнів знайшов я двох краянів із Вильна, робітників зі шкляної гути, колишніх громадовців. Перейшли кордон, заманені привидом „соціялістичного будівництва", думаючи, що знайдуть тут другу „робітничу батьківщину", а знайшли вязницю. Відтак жде їх концентраційний табор та вкінці заслання кудись на роботи, на далеку північ, що зовсім не є нічим кращим від табору. Сьогодні їм відчинились уже очі, вони жалували свого кроку, проклинали агітаторів і з тугою споминали рідне Вильно. Іноді говорив я з робітником із Лодзі, давнім комуністом, який теж приїхав до СССР нелеґально з якоюсь робітничою делеґацією, з нагоди якихось совітських парад. Очевидно делеґацію гостили. Йому сподобалося. Інші від'їхали, він залишився. Пришелець із заходу, неосвоєний із совітським режімом, почав трохи за щиро висказувати свої критичні завваги. Попав до вязниці і сьогодні, лежачи на причі, проклинав комунізм і комуністів, вичікуючи, що йому доля знову принесе. Стрінувся я тут із дезертиром польського війська, одного з полків стаціонованих недалеко Вильна. Він також жалував свого кроку.

Спізнені жалі!

Вони всі тут непотрібні. Ті, що бачили життя в „буржуазійних" державах, ті, що можуть порівнювати умовини життя в тих державах і в державі „переможних пятилеток" — є небажаним, чи пак непевним чинником. Там, на заході, як спричинники ферменту вони побажані, їх спомагають, підтримують. Тут у СССР стають вони легко „контрреволюціонерами". Власна молодь, молодь вихована після революції, молодь, яка не може собі уявити, що десь можна купити досхочу хліба, без карток і „хвостів" — тільки така молодь має вартість у соціялістичній державі.

Хоч і серед тієї молоді ширилися неспокої. Питав я одного молодця, невдоволеного з істнуючого в Московщині ладу, який устрій уважає він за найкращий? Відповів мені, що Совіти, але... без Сталіна! Інший знову оповідав мені, за що попав до вязниці. Він був членом групи терористів, які мали замір виконати атентат на Сталіна. Де, в який спосіб — подробиць не обдумали. Зброєю, що вони її мали, був один револьвер, який вони відібрали від міліціонера. Один із товаришів, як воно звичайно буває, зрадив. „Змову" відкрили. За ввесь час мого побуту в вязниці, не стрінув я ні одного контр-революціонера з „правдивої події". Всі вони такі стероризовані, кожну свобіднішу думку так здавлюють у зародку, що про якусь революцію нема навіть мови. Та це дарма: ті, яких засудили, винних, чи невинних, замісць ненавидіти режім і своїх гнобителів, іноді говорять: „добре мені так, ...я знає, що робить, ...я був слабий, нерішучий... такі непотрібні... віддали мене, щоб я загартувався... автім, що значить одно моє життя або й тисячів таких, як я, в порівнанні із цим великим будівництвом"... і т. д.

Це вже виразна психоза.

Говорив я з одним інжинером, покрою поширеного до недавна „вредітеля" (шкідника) із тих, що плюють на себе, признаються до вини невинні. Ходив він по нашій величезній келії із кута в кут, і торгаючи рукою волосся, говорив:

— Чорт зна, що ми наговорили! Просто творили ми повість про неістнуючі речі. Загипнотизували нас, чи що, до чорта! Здавалося нам, що так краще і для нас і для справи соціялізму...

КОНВЕЄР.

Стикаючися з тими, що все напливали до нашої келії, довідався я про нові способи слідства, що його вживало ГПУ. У перших роках моєї вязниці, фізичного примусу підчас слідства нестосували. Били тільки на прикордонних станицях ГПУ. Одначе сьогодні вживають цього засобу доволі часто, навіть у Москві. Очевидно.

З польської преси.

Рів між лівицею і правицею.

На сторінках виленського „Слова“ відомий польський публіцист Мацкевич домагається прокопання рова між правицею і лівицею.

Викопання рова в Польщі між лівицею і не-лівицею це не лише справа відокремлення чи унешкідливлення лівиці. Це передовсім справа морального здоровля, справа цієї правди, про яку так гарно говорив марш. Сьміґли-Ридз у Кракові.

„Леґіон Млодих“ виступає з О. З. Н., але в поході в честь марш. Сьміґлого-Ридза йде мін. Понятовський поруч Мальського. Ось „Звйонзек Стшелецкі“, що постійно підносить оклики в честь марш. Сьміґлого-Ридза і по і перед його краківською промовою, два дні по промові завязує картель співпраці зі „Звйонзком Научицельства Польскеґо“ — організацією найбільше „людово-фронтового“ характеру. Ким є п. Понятовський, як не рішучою людиною лівиці. Які часописи його підтримують, як не ліві і жидівські. Хто має більший вплив на уряд, на господарську політику Польщі, на різьблення польської долі і польської майбутности — Коц чи Понятовський. Панове, доволі жартів. Очевидно, що Понятовський. Пан Коц укладає відозви і редаґує статті„ п. Понятовський — дійсність. Нинішню польську дійсність формує полк. Коц, творить мін. Понятовський. Ген. Складковський пильнує своїх плотів, що їх каже перемальовувати на зелено — мін. Кватковський управляє Польщею під господарським оглядом. Коли скінчиться цей дивний дуалізм, ця суперечність ідеї і практики, теорії і дійсности.

ЗА ЗМІНУ УРЯДУ.

Тому „Слово“ домагається зміни уряду:

Але пригадаймо, що маємо відданого цілим серцем марш. Ридзові премієра і знаємо, що марш. Сьміґли-Ридз підтримує рішуче полк. Коца та його акцію і вкінці маємо уряд того премієра, який не лише не йде по лінії ідейних вказівок полк. Коца, але саме навпаки: є виразним протиставленням програми полк. Коца. Ось чого не розуміє ніякий чужинець і також власний громадянин.

Справа молодих емеритів.

Варшавський „Час“ заторкує пекучу справу молодих емеритів у звязку з дорученням міністерства внутрішніх справ, щоб адміністраційні уряди зладили спис усіх емеритів, які надаються до активної служби. „Час“ сподіється, що спис зладжують тому, щоби приняти назад до служби т. зв. молодих емеритів, з чого слід лише радіти. Справа молодих емеритів тісно вяжеться з двома іншими справами: платень урядовців та емеритур. Тому слід їх поладнати разом.

Покликання молодих емеритів до активної служби дуже вказане. Промовляє за цим той огляд, що багато має кваліфікації, що їх не слід марнувати... Зменшилось би теж невдоволення, бо молоді емерити, це елемент невдоволений, що сіє фермент і заражує своїм нарікaнням громадянство. Справа молодих емеритів, платень та емеритур тісно вяжеться з найширше подуманою персональною політикою і зі справою реформи адміністрації.

„Реорґанізація державного апарату повинна піти в тому напрямі, щоби збільшила його видатність, зменшила його чисельність.

„Час“ пригадує, що

на вдоволення урядовця з матеріяльних умовин його праці не складається лише сама висота його винагороди. Тут входить у гру момент відповідної атмосфери в урядах, що можна осягнути, створюючи урядничий стан, спертий на випробуваних на заході засадах, входить у гру передовсім запевнення надії на кращу майбутність, на аванс. Зірвання із засадою брати на вищі становища „людей з вулиці“ є знаменитим піднесенням матеріяльного буття урядовців, не спричинить ніяких видатків скарбові, навпаки, запевнить адміністрації кращу, видатнішу працю, кращу, здоровішу атмосферу.

Крім того слід звернути увагу на широко розбудовані емеритальні права в Польщі — читаємо далі — що

утруднюють звільнити адміністрацію від менше цінних елементів. Тому слід обмежити емеритальні права, надати їм більше стійности, але не резиґнувати з поправи відносин урядовців.

Муринська етика.

Варшавський щоденник „АБЦ.“ (з 13. ц. м. ч. 251), орґан польських націоналістів зпід стягу ОНР., помістив статейку п. н. „Дисциплінарка аматора дисциплінарок“ від свого власного кореспондента Т. Корніча зі Львова з гострим осудом діяльности б. куратора Гадомського. Він наганяв страху учителям (кам) масовими дисциплінарками і тому

цього рода садистичні майже упідлення п. Гадомського відбивалися фатально на праці застрашеного учительства, яке зі страху перед несподіваними службовими наслідками зносило нераз численні і дуже драстичні упокорення і прикрощі від українців (?), які, знаючи про спеціяльну вражливість куратора щодо тілесних кар, висилали масово прохання і жалоби до кураторії, щоб усунути невигідних учителів, головно тих, що своєю працею і діяльністю зміцнювали польщину у Сх. Галичині. Більшість донесень була виссана з пальця, як це виказали розправи.

На доказ наводить справу дисциплінарки проти учителя Йосифа Фіялкевича зі Старої Ропи, пов. Самбір, який у 1936. р.

„вибіг з хати з револьвером у руці і помагав поліції розвязати похід українців, які йшли на цвинтар на Зелені Свята на могили поляглих“...

Отже п. Гадомський, який знищив до решти українське народне шкільництво, перекидав недобитки українських учителів до корінної Польщі, завів „лемківський буквар“ та „лемківські читанки“ на Лемківщині і заскакував навіть міністерство освіти своїми протиукраїнськими потягненнями (напр. відома історія з творенням І. і ІІ. української паралельної кляси при польській державній ґімназії у Тернополі) вийшов нагло на „приятеля“ українців за те лише, що наказав деколи — як пише „А. Б. Ц.“ — розглянути жалоби українських батьків за знущання польських учителів над їхніми дітьми. Чи це не муринська етика?

П. Гадомський потягав теж учителів до відповідальности за провини, як нпр. посилання шкільного возьного по папіроски або по поштову посилку, хоч сам щоденно вживав возьного кураторії, щоби носив опал з пивниці на 4-ий поверх до приватного помешкання. За свою працю возьний діставав гонорар від п. куратора буквально... 2 зол. місячно.

Тимчасом — пише АБЦ. — п. Гадомський діставав платню 1.000 зол. місячно, 600 зол. функційного додатку і 1.000 зол. як презент з державного видавництва шкільних книжок, або **2.600 зол. місячно.**

що до кожного вязня стосують окрему тактику. Одних намагаються приневолити до підписання бажаних зізнань побоями, інших тільки застрашуванням. Дуже часто з добрим успіхом стосують при слідстві спосіб, що його називають „конвеєром“. Полягає він на тому, що арештованому не дають змоги заснути.

Слідчі зміняються один за другим, а вязень має змогу заснути іноді тільки на 5—10 хвилин, якщо спізниться черговий слідчий.

Таке слідство триває іноді сім днів і довше, залежно від нервної системи арештованого. Коли той, що його переслухують засне, обливають його зимною водою і стукають чимнебудь коло уха.

„Думки мутяться — оповідав мені один, якого переслухували способом конвеєру пять днів — чоловік забуває значіння слів. Замісць імен осіб на устах, плентаються ґеоґрафічні назви. Здається, що вам на голову насадили якусь залізну шапку. Кілька разів хватався я за голову, намагаючися її здіймити і дивувався, коли долоні доторкалися мого власного волосся... Сонність така жахлива, що годі її висловити“...

Нічого дивного, що такою „залізною шапкою“ на голові „вредітелі“ творять повісти про неіснуючі речі.

(Далі буде).

Марія Родзевич проти українських селян!

Власниця земельної посілости в Грушовій на Поліссі, відома польська письменниця М. Родзевич, висказалась — як подає познанська „Тенча“ — ось-так з приводу парцеляції:

„Якщо прийде наказ, що треба продати Грушову, що мусить вона улягти парцеляції — добре, продам, але щоб тільки певність була, що дістанеться земля хлопам-полякам, а не тутешнім скомунізованим українцям (в ориґ. „русінам“)“...

Так „доброзичливо“ ставиться до наших селян письменниця і дідичка, до тих селян, що від століть, працюючи на неї, обливають її поля своїм гірким потом.

Новий безпощадний протирелігійний курс в СССР.

„Комсомольська Правда“ заповідає сильне загострення боротьби з релігією в СССР. Ця боротьба набирає чимраз більшого значіння у звязку з виборами до найвищої ради СССР, які саме наближаються. Завданням комсомолу є не допустити, щоб хоч один священик увійшов з вибору до тієї ради. „Комсомольська Правда“ заповідає „рішучу й невблаганну боротьбу з духовенством“. Часопис підкреслює, що

„ніякої свободи релігійної пропаганди конституція не забезпечує“ та що **духовенство є аґентурою зліквідованої в СССР визискувальної кляси і поширює ворожу для Совітів ідеольогію.**

Боротьба з духовенством не буде „абстракційна, але зовсім конкретна“. Стаття є програмова і її переведуть імовірно в життя.

Як закінчиться анґлійсько-німецький пресовий конфлікт?

„ТАЙМС“ НЕ ВІДКЛИЧЕ СВОГО КОРЕСПОНДЕНТА З БЕРЛІНА.

ПРАГА, ПАТ. Льондонський кореспондент чеської преси повідомляє, що „Таймс“ рішив не відкликувати свого кореспондента з Берліна. Якщо німецька влада виселить його силою, то понесе всі наслідки такого кроку.

З цієї нагоди пригадують, що льондонський „Таймс“ ставився до Німеччини все дуже обєктивно. „Таймс“ ще досі не вислав свого кореспондента до Москви, бо не хоче погодитися з московською цензурою всіх телеграм закордонних кореспондентів. Тому не погодиться на німецьку цензуру. Якщо Німеччина таки виселить кореспондента „Таймса“ тепер, тоді „Таймс“ вже не вишле іншого кореспондента до Берліна.

Всі ждуть тепер з цікавістю на становище німецького уряду.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

Економічний огляд.

ЦИФРИ ГОВОРЯТЬ...

Появився — як ми вже подали в попередньому „Е. Огляді" — новий випуск польського „Малого Статистичного Річника", де представлений цифровий матеріял за 1936 рік і подекуди навіть за перші 3 місяці 1937. року. Хто вміє і любить читати цифри, цей найде в „Річнику" невичерпане джерело інформацій та ілюстрацію сучасного життя в Польщі і то в усіх його ділянках, на всіх царинах. Та не тільки про Польщу можна з цієї книжки багато довідатись. Для порівнання наведемо в ній чимало цифрових даних зі статистики інших держав і це дозволяє розріжняти справжні величини, осяги чи занедбання і позиції, добробут і нужду. Саме ця можливість порівнювання польських цифр із цифрами закордону насуває чимало сумних рефлексій. Але — ніде правди діти — є теж сліди поступу, сліди поправи.

Варто зазначити, що Польща належить до країв, де **кошти прожитку є дуже дешеві**, а в порівнанні до великодержав — **найдешевші**. Ось цифри з 1936. року:

	Гуртові ціни	Кошти прожитку	Кошти харчів
Польща	54	61	48
Англія	80	89	83
Франція	64	98	97
Японія	88	86	91
Німеччина	74	82	80
Зл. Д. П. А.	84	84	79
Італія	76	84	79

Та ці цифри мало говорять, якщо не доповнити їх цифрами, де представлений **суспільний** дохід у дотичних державах. Бо суспільний дохід — це покупна сила. А в тому пункті Польща стоїть жахливо низько. Ось кілька прикладів сусп. доходу на одиницю населення з вартостя ми в польських золотих:

Польща 500, Англія 2610, Франція 1.680 Німеччина 1.470, Зл. Д. П. Америки 2.592 зол.

І цей низький рівень добробуту чи пак **високий рівень нужди** виявлений дуже яскраво на табелях, що представляють **споживття**. Щоправда, не на все находимо в „Річнику" порівняльні цифри інших країв, але в тому, в чому вони подані, мало є держав, які Польщу дистансують у долішньому реєстрі. В дешевих засобах прожитку (бульба, жито) Польща **вискакує** в зіставленнях на провідне місце, а в дорожчих (пшениця, цукор, кава) сховзується вона на останнє або майже останнє місце.

І це говорить щось за себе, як також те, що в консумції вугілля та електричного струму стоїть мешканець Польщі на сірому кінці (див. стор. 147), що він марно мешкає (див. стор 57—59), дуже марно одягається, у культурних потребах невибагливий, тощо. Все те можна доказати цифрами „Річника", цифрами, що їх пильно зібрав Головний Статистичний Уряд у Варшаві.

Що не взяти: суспільну структуру, чи грамотність (5,644.000 неграмотних у віці повище 10 років виказав спис населення в 1931. р.!), рентовність господарських занять чи довжину залізничих і битих шляхів — скрізь величезні прогалини, скрізь мінімальні цифри, далекі від тих цифр, якими може похвалитись середуща і західна Европа, не згадуючи про Зл. Д. П. Америки.

Нашу національну назву згадує „Річник у кількох віддїлах: населення, кооперація, шкільництво і культурне життя. Український читач мусить переборювати в себе початкову нехіть до публікації, яка неповажно плутає нашу національну назву, вживаючи раз „український", другий раз „рускі", а при обговорюванні населення за його списом у 1931 р. розріжняє весь час обі назви (не згадуючи назви „тутешній"), немов би існували два окремі народи! Це для нас не новина, бо про цю „докладність" спису населення 1931. р. мали ми нагоду довідатись уже раніше. Але те, що на сторінках газет менше вражало, це в чисто науковій публікації вражає дуже сильно. Та годі. Статистика нераз стояла на послугах політики. Про це самі поляки мабуть добре ще тямлять...

Заглиблюючись у цифри, що дотичать нашого народу і нашого національного життя, мало маємо причин до радости. Чи візьмемо відношення релігії і поданої у списі населення мови, чи анальфабетизм (Волинь 47.8 прц., станиславівське воєвідство 36.6 прц. при пересічі загальнопольській 23.1 прц.!), чи наш „стан посідання" у шкільництві, скрізь опановує нас почуття відступу і втрат. Можна ще „загріти душу", читаючи кооперативні табелі, розглядаючи високу розмірно цифру українських театрів (14 але всі мандрівні!) або зріст української преси (в 1932. р. — 64 назв. в 1935. р. — 94 назв). Правда, багато наших активів у національному культурному чи господарському білянсі, „Рочнік" взагалі не виказує окремо. І тут доводиться жаліти, що в цьому році не появився вже варшавський Річник українського „Економ. Бюра" що так корисно започаткував нашу національну статистику.

В. Н—вич.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ЗАОЧНІ КУРСИ КООПЕРАЦІЇ ПРИ РЕВІЗІЙНІМ СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ.

1. жовтня починаються вписи на кооперативні курси при РСУК, які триватимуть від жовтня ц. р. до червня 1938. Програма їх ось-така:

1) **Курс для книговодів сільських закупочно-збутових кооператив** (лекцій 25. Оплата — 18 зол.).

2) **Курс для книговодів кредитових кооператив** (17 лекцій. Оплата 10 зол.).

3) **Курс для книговодів молочарських кооператив** (30 лекцій. Оплата 25 зол.).

4) **Курс для кооперативних сільських та міських продавців** (29 лекцій. Оплата за курс 18 зол.).

5) **Курс для справників і членів Надз. Рад** (9 лекцій. Оплата за курс 6 зол.).

6) **Курс кооперативного освідомлення** (18 лекцій. Оплати за курс 10 зол.).

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКА СИТУАЦІЯ В ПОЛЬЩІ.

Появився бюлєтин Інституту Досліду Госп. Коньюнктури і цін у Варшаві, в якому представлена господарська ситуація за перший піврік ц. р. Подаємо тут коротко його зміст:

Продукція зросла дуже сильно, бо на 12% в порівнанні з II. півр. 1936 р., при чому темпо цього зросту було сильніше в перших 3 місяцях, а взагалі сильніше, ніж в інших європ. державах. Продукція в ріжних секторах була рівна. В інвестиційному була більша, ніж у консумційному. Серед машинових інвестицій — рільничі інвестиції зросли сильніше ніж промислові.

Розміри **консумції** збільшились у місті і на селі. Сильніш зріст затруднення винагороджував спадок реальних платень, що в результаті дало зріст покупної сили робітничої кляси.

Збільшені обороти в **торговлі** і звишкова тенденція цін поправили доходи **міщанства**. Тільки ця частина населення, що живе **з постійних доходів**, ослабла в покупній силі наслідком зросту коштів утримання.

В І. півріччі сильно звишкувала ціна **збіжжа**. Одночасно піднеслась ціна звірят а подекуди незначно і ціна інших сільсько-господарських артикулів. Через те **покупна сила села в перших 6 місяцях ц. р. зросла**, збільшуючи його консумцію.

На ринку цін, після початкових сильних тенденцій, успокоїлось. Рух цін у Польщі йшов паралельно з рухом цін на світових ринках. Ріжниця в закордоном була та, що в Польщі продукція зростала сильніше, ніж ціни, тоді, коли в Европі було навпаки. Тим ситуація в Польщі була кориснішa.

Прояснення валютового положення і зріст довіря до тривкости теперішньої коньюнктуральної поправи, звільнило доволі значну частину касових резерв. Вони частинно були зужиті внутрі поодиноких підприємств, а частинно вплинули до банків у формі вкладів. Грошовий ринок став виїмково плинний. Це дало можливість урядові обнижити вкладкову стопу в банках на 0.5 відс.

Збільшені вклади не вплинули на зріст кредитів (був він розмірно невеликий). Приватні банки зменшили редисконт, а державні банки значну частину вкладів льокували в процентових паперах, головно короткоречинцевих, як скарбові білети і довжні скрипти державного скарбу.

ВЕЛИКИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ЗЇЗД О. З. Н. У ЛЬВОВІ.

В пресі появилась вістка, що міська організація О. З. Н. у Львові скликує в часі Східних Торгів великий госп. зїзд усіх провідних чинників міщанських, ремісничих і купецьких організацій, що існують в повітових містах Сх. Галичини. Цьому зїздові приписують велике значіння. Візьмуть у ньому участь також визначні представники О. З. Н., які хочуть тим підкреслити, що „основною діяльністю О. З. Н. Сх. Галичини є праці, започатковані в ремісничих, купецьких і міщанських гуртах". На чолі зїздового комітету станув директор М. К. К. д-р С. Угма поруч з репрезентантом ремесла Семковичом і з репрезентантом міщанства Судгофом.

БІЛЯНСОВІ ПРАВА МАТИМУТЬ ТІЛЬКИ ДИПЛЬОМОВАНІ КНИГОВОДИ.

Не зважаючи на спротив господарського самоврядування закон, що берегтиме права книговодів, таки появиться. Заведе він інституцію дипльованих книговодів, яким віддасть **виключне право** підписування білянсів і інших документів. Дипльомованим книговодом зможе бути тільки той польський громадянин, який не був судово караний, який скінчив середню школу і торговельні студії, та який має щонайменше 5 років професійної практики (особи з вищою освітою — 3 роки практики). До осягнення титулу „дипльомований" треба буде складати **іспит** перед спеціяльною комісією. За безправне вживання титулу передбачена кара. В переходовому часі дозволено буде старатись про признання титулу також тим, що не мають закінченої середньої освіти, зате мають за собою 10 років практики.

Ця справа дискутована ще буде на загальнопольському **конгресі книговодів** 31. жовтня і 1. листопада ц. р. Конгрес відбудеться під протекторатом віцепреміра інж. Е. Квятковського. Добре булоб **українським книговодам** завчасу подбати про відповідну репрезентацію на конгресі й обдумати своє становище.

ТАКОЖ ПОЛЯКИ ОРГАНІЗУЮТЬ КООПЕРАТИВИ ЗДОРОВЛЯ.

В останньому часі повстають у нас кооперативи здоровля. Цікаво буде згадати, як далеко посунулась ця справа в наших сусідів.

Перша така польська кооператива повстала в **Марковій**, переворського повіту, недавно, бо ще нема року. Відтак появились кооперативи здоровля в селах: Одровонж (новотаргський повіт), Дмитровичі (лунинецький пов.), Туросль Косцельна (білостоцький пов.). У стадії організації є кооперативи здоровля в повітах: скерневицький, ченстоховський і дашпуцький.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЕКОНОМІКА ПІД ЗНАКОМ ВІЙНИ В ЕСПАНІЇ І НА ДАЛ. СХОДІ.

Варто звернути увагу — пише „Г. Польска", — що війна в Еспанії і назріваюча війна на Дал. Сході впливають виразно на — так би сказати — „мілітаризацію" господарських відносин у деяких країнах, а також можуть вирішити госп.-політичне наставлення ряду держав.

Війна в Еспанії, якої господарські рефлекси є доволі частою темою розмов і писань також поза кордонами півострова, особливо виразно відбивається тепер в одній господарській парині, а саме в **мореплавстві**. Бомбардування торгов. пароплавів таємними літаками, що часто тепер повторяється, є загрозливе для мореплавства недалеко еспанського побережа і на „великому шляху" через Гібральтар. Мореплавство тимбільше ризиковне, що наражене на наслідки бльокад і плаваючих мін.

Збільшене ризико мореплавства недалеко Еспанії і — що важніше — через Гібральтар має посмак зовсім „воєнний" і це віддзеркалилось уже на коштах фрахтів.

Те саме явище, хоч покищо в легшій формі, починає виступати на Д. Сході. Колиб дійшло до формальної війни Китаю з Японією — мореплавство моглоб бути наражене на ряд труднощів і не беруть під увагу товариства корабельні і морських обезпечень.

Звернули ми увагу на два моменти, які вказують на те, що воєнні конфлікти в Европі й Азії не є байдужі для господарки цілого світу. Таких моментів є очевидно значно більше, тільки, що вплив їх на господарку держав, які не беруть безпосередньої участи в конфліктах, не є так виразні.

Господарка Еспанії є під непереможним впливом домашньої війни. Однак здається, що тепер і господарство Японії, яке від ряду років відчуває натиск мілітарних конечностей і підготовлюване є систематично до війни, в повній повноті відчує вплив конфлікту на континенті. Щоправда Японія і перед кількома роками вела вже війну на континенті, однак тоді розпоряджала вона іншими засобами ніж тепер.

Коли погроза справжньої війни між Китаєм і Японією стане дійсністю і виллється в конфлікт більших розмірів, то треба буде сподіватись дуже виразних рефлексів на японській господарці. Колиж зважимо, що ця господарка відчуває вже сильно наслідки інтенсивної „господарської мобілізації", що виявляється м. і. відпливом золота, то невиключене, що для опанування ситуації, Японія мусітиме, подібно як Італія в рр. 1935 і 1936, піддати **все господарське життя гострій контролі і ригорові.**

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Небезпека на гладкій дорозі.

Американські статистики доказують, що власне мешкання є 226 разів більше небезпечне як напр. подорожі літаком.

Найчастіше трапляються випадки підчас вилазу на горище, як сходять до пивниці, підчас направи водотягу, центрального огрівання, врешті підчас прибирання та господарських праць.

ШОФЕР.

Шофер вантажного авта в Портленд-Ореґен вернувся якось раз дуже перетомлений додому. Він положився до ліжка, щоб відпочати після праці. У кімнаті було мабуть ґаразд натоплено й шоферові було задушно. Він підвівся з ліжка й хотів відчинити вікно. Одначе вікно було замерзло й ніяк не можна було його відчинити. Схвильований шофер розсердився та з усієї сили натиснув на віконниці. Вікно зненацька відчинилося, а шофер із розгону полетів крізь нього надвір. Це було на III-му поверсі. Одначе шофер упав на велику купу снігу й йому очевидно нічого лихого не сталося. Він за хвилину вернувся нагору.

В АДАМОВОМУ ОДЯЗІ.

Добродій Беркер у Вері купався в лазничці. Якось станув він на мокре мило, похвзнувся та випав через відчинене вікно на подвіря. Це знову трапилося на II-гому поверсі. Добродій Беркер упав на купу піску й теж не потовкся, одначе мусів в адамовому одязі „парадувати" до себе, нагору.

Трилітній Бобі Ісбел із Марісвіль сидів на кріселку та снідав. Він держав у руці ніж. В одну хвилину він упав з крісла й довге 9-ти центиметрове вістря ножа вбилося йому в око та полізло вглиб черепа.

Та Бобі мав щастя! Вістря ножа не пошкодило йому очної галки, ні мізкових звоїв. Він живе й здоровий, тільки близна під оком пригадує цей випадок.

РОВЕР НА КРИШІ.

Джонні Андрі Шікезо одержав на свої уродини ровер. Батьки не дозволили йому їздити по вулиці з уваги на небезпеку вуличного руху. Хлопчина взяв колесо на кришу-дах (криша була плоска й мала навкруги огорожу) й їздив собі по ній спокійно. Та в одну хвилину він наїхав колесом на огорожу, переломив її і пірнув у дванацятьметрову пропасть. На щастя ровер з нещасним наколесником пробив шкляний дах сусіднього дому й хлопець упав на стіл до писання одного поліційного урядовця... Він тільки дещо покалічився та наївся страху.

ЕКСПЛЬОЗІЇ.

Одначе не все кінчаються випадки щасливо. Будівничий Крофорд у Кензес Сіті хотів раз відморозити водотягові рури й огрівав їх спіртовою лямпкою. Сталась експльозія, бо виявилося, що Крофорд огрівав через помилку замість водотягові — рури від ґазових проводів... Він згинув під звалищами дому. Морріс із Дітройту ліз сходами на горище. Сходи заломилися й придавили на смерть нещасного чоловіка.

У Льос Енджелес один чоловік хотів поповнити самогубство... Він відкрутив затичку від ґазової машинки.

В останній хвилині він ще хотів закурити папіроску.

У кімнаті вже був ґаз і прийшла експльозія. Сердешний „самовбивник" поважно поранився, одначе вилікувався від думки про самовбивство під впливом грози вибуху.

Божевілля з уяви.

Найбільше мороки мають лікарі з умовими недугами, бо в багато випадках не можна найти способу вилікувати недужого з того, що він вмовив у себе.

Один лікар оповів кілька цікавих випадків, ще з перед світової війни, що трапились у заведенні для божевільних у Петербурзі.

ЛЮДИНА ЗІ ШКЛА.

Двацятьпятьлітнього студента університету признали невилікувальним. Ніяким чином не можна було його видобути з блудного круговороту уявленої примари. Він уявив собі, що він є дорогоцінною, кришталевою вазою й увесь день стояв непорушно навшпиньках із витягненими руками, наче русалка в танку. Коли до нього хто зблизився, він попадав у судорожний плач та пронизливо лебедів:

— Не доторкайтеся мене, бо я стовчуся.

Нічого не помогла ні вода, ні ліки, ні дієта, ні інші засоби.

БУКИ.

Аж урешті поміг тут плян, справжній московський, що прийшов до голови начальному лікареві.

— Коли недужий уявляє собі, що він такий крихкий та ніжний, то треба його добре „випарити" — подумав начальний лікар. Так і зробили. Кількох доглядачів кинулося на студента, звязали його та стовкли його на „квасне яблоко". Сердешного студента поклали згадані до ліжка. А як прийшов до нього лікар, то студент на радощах подякував йому.

— Славити Бога — мовив він — я зовсім не є зі шкла.

Та це не довго тривало. Як пощезали синці від побоїв із тіла студента, він знову попав у свою манію. Тоді знову його побили. На цей раз уже „курація" помогла і студент за кілька тижнів покинув лічницю.

МУХА В УСІ.

Іншого способу треба було вжити з лікуванцем, що вмовив у себе, що має муху в усі. Він був зовсім здоровий. Говорив із лікарями до речі та інтелігентно. Він зі слезами в очах хотів переконати їх, що його зовсім зайво передержують у домі божевільних, та що йому треба конче зробити „операцію".

Найбільше довіряв начальному лікареві. Цей 5 літ, день-у-день намагався якось заспокоїти божевільного. Він говорив недужому, що він особисто вірить йому, одначе другі лікарі не погоджуються з ним. Оповідав йому про „царський приказ", що, мовляв, недозволяє випустити його й т. і.

СПРОБА.

Врешті вирішили з цим недужим зробити досвід. Начальний лікар заявив божевільному, що лікарі врешті зрозуміли, що тут немає божевілля та погодилися перепровадити операцію. Одначе, мовляв, ця операція дуже важка й небезпечна. Чи лікуванець хоче зарискувати?

Недужий цілу ніч не спав. На другий день заявив, що погоджується на операцію. Його перенесли до операційної салі.

„ОПЕРАЦІЯ".

Там уже приготовили цілу комедію: Юрба асистентів і доглядачок у білих запасках, перевязки, наркотики, ввесь арсенал хірургічних приладів.

Після приспання лікуванця, вкинули до посудини завчасу приготовлену муху, опісля наложили недужому на вухо міцну перевязку.

Коли він пробудився, показали йому святочно муху в посудині...

Лікуванець видужав.

Новочасні Шерльоки Голмси.

Важка професія.

Америка, зокрема Зединені Держави, є батьківщиною сотні детективних агенцій. Деякі з них розвинулися до розмірів великих підприємств, що поширені по всьому світі, держать тисячі працівників. У самому Ню Йорку є яких двісті таких агенцій. Цих приватних детективів уживають до несамовитих, незвичайно трудних та повязаних справ. Важка професія шпигунства має своїх окремих „спеців", поділених на категорії з огляду на поручені їм завдання. На найнижчому щаблі тієї ерархічної драбини находиться т. зв. „людина-тінь", який заробляє денно від 3 до 6 долярів. Його завдання просте: невпинно слідити за якоюсь вказаною особою. Його роля зводиться до кількагодинного вистоювання на розі вулиці, заки появиться сліджена особа. Куди лекше сидіти нераз цілими днями з далековидом у руці у напроти винанятій кімнаті та слідкувати за кожним рухом даної особи. По кожному такому „працьовитому" дні детектив складає точний звіт своєму зверхникові, який з черги відповідно цей звіт зміняє і поправляє, заки подасть його до відома заінтересованої особи. Йде про те, щоб не подавати зразу всього до відома клієнтові; слід поволі і послідовно відкривати рубець таємниць, щоб продовжувати час слідкування, очевидно, і гонорар.

Леґіони шпигунів

Другим із черги щодо старшинства детективом є т. зв. „ропер", якого завданням є збирати відомости про стежену особу. Він навязує знайомости в кіні, поїзді, вкрадається в довіря крамничних помічників, кельнерів і сторожів. До цієї служби вживають часто жінок. Найбільше труду та рутини вимагає праця серед промисловців, фабричних робітників, урядовців, стенографів. Промисловці тримають для конкуренції нераз цілий десяток таких детективів. Підчас останніх страйків сповнювали вони не дуже то почесну ролю аґентів-провокаторів, записуючися сумними буквами в американській історії праці. Один дослідник економії заявив недавно на сесії сенату Злучених Держав, що за останні місяці детективні агенції кинули були поміж промисловців 135.000 шпигунів, яких дохід дійшов за один рік до 60 міліонів долярів.

Вершок карієри детектива творить професія т. зв. „інвестіґатора" — розслідника. Він заробляє денно від 7 до 12 долярів, а сама агенція побирає денно від клієнта 20—30 долярів. Щоб зібрати потрібні матеріяли до виконання свого завдання, перебираються вони за шоферів, хлопців на посилки, організують самоходові перегони, інсценізують бандитські напади тощо.

Темне минуле провокаторів.

До цієї професії вживають усяких людей, починаючи від ученого-мовознавця до помивача посудини в підрядному ресторані або від елеґантної жінки — до чорного шофера. Все залежно від місця та обставин, серед яких детектив має ділати: байдуже, чи в сутеринних шинках у пристані, чи серед знатних гостей Рітца. Професія приватного детектива дозволяє йому часто працювати водночас на користь обох сторін, яких справу йому доручили. Буває нераз, що він працює для двох агенцій, які відтак доручують йому стежити за одною і тою самою особою. Хоч це незвичайно трудна та небезпечна річ, усеж така подвійна гра виходить йому на користь: він має нагоду зібрати матеріяли до... звичайного шантажу. В цьому й причина, що професія детектива не втішається добрим імям на тамошньому, американському ґрунті. Причиняється до того ще й обставина, що аґенції можуть анґажувати кого їм завгодно і часто добирають людей із темним минулим, щоб відтак використати їхні звязки з підземним світом.

В останньому часі повстав проект обмежити свободу аґенцій законом, який дозволяв би набирати людей тільки чесних і морально незаплямованих. Вони булиб водночас під доглядом держави. Йде про те, щоб американський детектив був найбільше схожий на свого прототипа — Конан Дойлевого Шерльока Голмса.

У країні загородової шляхти.

Цього літа трапилася мені нагода зробити таку туру на колесі: з Яворова через Перемишль, Бірчу, Ліско, Балигород, Устрики Д., Ст. Самбір, Турку, Висіцьке (Висоцько), Тухольку, Сколе, Підністряни і через Львів назад до Яворова, разом 550 км. Та тура була вибрана тому, що в деяких з тих місцевостей мій товариш подорожі С., проф. гімн. СС. Василіянок у Яворові, має рідню і мав запросини Сестер загостити до Перемишля й Висіцька і ми там ночували й відпочивали. Тура трівала три тижні з довшими відпочинками в Балигороді й Висіцькім. Вправді тура, як на мої літа, тяжка, тому, що треба було їхати по горах, але що я ще в тих околицях не був, я зважився на неї.

Подорож відбувалася, так би мовити, під знаком релігійних почувань і вживання в шляхотський, аристократичний світ. Це почасти оказіонально, тому, що ми їхали через такі місця, монастирі і терен нашої загородової шляхти та більше з теперішнього наставлення мого і мого товариша, який є глибоко релігійний, ну і навіть можна сказати, з сучасного наставлення нашого народу. Якось так уже маємо досить того передвоєнного атеїзму, раціоналізму й „демократизму", при помочі яких ми хотіли будувати Україну, та нам не вдалося, і тепер звертаємо очі до Бога і до наших можніших родів та верств, може вони нам поможуть.

Першого дня їхали ми через Млини коло Краківця. Рішили поглянути на образи Насті Волошин.

— Дай Боже щастя!

— Дякувати, дай Боже й панам!

— Як заїдемо до хати Вачка?

Туди й туди, сказали і дивляться на нас недовірчиво.

— Ми читали в часописах про образи Насті. Чи є вони ще там?

Якийсь парубок:

— Не знаємо.

„Ага, комуністи!"

— Хочеться панам їхати в таку спеку?

— У цьому діло, що хочеться! Саме від хотіння залежать великі речі! Та біда, що багатьом з нас нічого не хочеться.

Вилажу на колесо і їду далі. Товариш на хвилинку лишився, мабуть буде переконувати комуністів, щоби вірили.

По хвилині товариш наздоганяє:

— Знаєте, що молодиця про вас сказала?... Але не образитеся?

— Ну?

— Тому старому-сивому грітисяб на печі, а не їхати на колесі...

— Так — кажу мелянхолійно — працювати кажуть як молодому. Кожний українець у нинішніх часах, старий чи молодий, якщо хоче вдержатися на поверхні життя, мусить вдвоє втроє стільки працювати, що працював би в нормальних і нам прихильних відносинах. А для колеса вже за старий!... А ви — кажу далі сміючись — якщо переказуватимете мені, що про мене люди говорять, то вас покину і далі їхатимете самі...

Оглянули образи. Точ-вточ, як їх описує о. Костельник. На домі Вачка на одній шибі жіноча постать з преблідлим лицем, на другій хрест зі скісним поперечним раменем і побіч клячить постать на хмарі. На церкві дві голови наче ангелів. Жінки про образи і про Настю говорять з великим пієтизмом та переконанням. Бажають конечно, щоб Настя вернулася до Млинів, бо вірять, що вона відверне зло від села. А злого стільки натворилось! „Божа сила, вища сила!" — думаємо. — Може справді, почавши відтепер, Бог „втягне наш нарід у містичну орбіту" — як каже о. Костельник — і наша доля обернеться"...

В Перемишлі спинилися і гостювали дві доби у СС. Василіянок. Ночували у льокатора одного з домів, що їх мають Василіянки. Приглянулися ближче життю черниць. У нас люди не знають про життя черниць (і таксамо черців). Святе життя, боже життя! Це нині одинокі люди на світі, до яких не дійшли і не мають приступу повоєнні „сігна темпоріс" — вниніження, перевернені погляди, цинізм і деморалізація. У житті тримаються точно таких правил: Задержуй повагу, мовчи, не нарікай, молися і працюй! Коли нас, світських людей, держить дисципліна і кнут, під якими видами вони не булиб, то їх держить віра і безоглядний добровільний послух чинові й настоятелям. І вони виконують свою працю незвичайно прецизно й педантично. Гостям виявляють незвичайну ввічливість. Світські люди — це для них якби недужі, коло яких треба ходити, або такі, що шукають покаяння і їм у тім треба помагати.

Перемишль, поминувши те, що це місто з найкращим положенням з усіх більших міст Галичини, але це так би мовити, вершок трикутника з підставою Ліско—Сколе (радше Святославля), в якім у порівнанні з рештою Галичини збереглося найбільше найсильнішої і найсвіжішої нашої княжої і шляхотської традиції. Ніде в Галичині нема стільки і такої свіжої тої традиції, що в Перемиській Землі. Може бути, що це тому, що матеріяльні памятники тої традиції в Перемиській Землі менше жорстоко були знищені противником, ніж у решті Галичини, і потім тому, що ми, львовяни й подоляни, які чванимося, що відродили в Галичині українство, опирались у цім майже виключно на селянах і „демократизмі", занедбуючи й нехтуючи вищими верствами і шляхотською традицією. Перемиська Земля, може бути, приступила до нашого українства остання, — причиною цього було саме її дороження нашою аристократичною традицією.

Перемишль передовсім ховає в собі і, можна сказати, заздро береже, бо скриває в катедрі і не дає до музею, золоту корону князя Льва, і потім оглядає кожного дня на давній княжій горі ще нестерті з лиця землі три хрести, одинокі певні памятники по старій замковій церкві. Кожний перемишлянець, українець, розказує, якби це щойно вчора сталося, як новий завойовник збурив стару замкову церкву, обмив каміння в Сяні „зі схизми" і збудував собі свою катедру, а домовини наших князів постручував у ріку, яка колись плила попід сам замок. Кажуть, що якщоб копав у цім місці, то ще найшов би ці домовини цілі...

Обійшовши важніші точки українського Перемишля, катедру, старий замок, Щадницю, ґімназію, ґімназійні інститути, музей, нову василіянську церкву на Засянні зі салею на народні сходини під нею, обох Борисів і т д., ми подалися через Бірчу на полудне. Почався горбоватий і гористий терен, який ми знову покинули за Сколем. Це терен між обома Бескидами, який польські карти називають, не знати чому, Бещадами, бо такої назви серед населення ніде нема.

Найкращі місця, через які ми тут їхали, це Розлуч на шляху Ст. Самбір—Турка і візд до Турки з північного заходу. Ці два місця побіч короткої простороні між Яремчем і Ямним над Прутом — це мабуть найкращі місця з цілих Карпат. Розлуч заповнився, як судити по свіжих будівлях в останніх двох-трьох роках цілою масою жидівських і польських віль (та одною українською) і тут таксамо гамірно, як у Ямнім, від літників, головно жидів і жидівок, що вештаються по дорогах у купелевих строях. Направду поліція повинна була це вже давно заборонити! А до візду до Турки, як це ми мали нагоду оглядати, сходяться з ближчих і дальших околиць цілими групами літники, щоб налюбуватися видом і його сфотографувати. А вид цей — це невисокий, покритий зеленю горб, вдолі облитий з трьох сторін Стриєм і Яблінкою.

Замітне ще за Туркою Висіцьке Нижне, що кліматом і аврою нагадує недалеку Либохору, яку знавці уважають найтихішою, найзатишнішою і найздоровішою для недужих на груди місцевістю з цілих Карпат. Тут СС. Василіянки побудували минулого року монастир-пансіон, що буде кліматичною стацією для підупавших на здоровлю черниць і духовенства. З часом, як розбудується, буде і для світських людей. У цім пансіоні ми завдяки гостинности черниць гостювали чотири дні. Місцевість має це до себе, що з початку, через невисокі, легко спадисті гори, — саме Висіцьке високе на 600 м. — не надто подобається, як нпр. Розлуч або Ямне, але чим довше там побувати, тим більше приковує до себе. Місце якби створене на відпочинок для змучених і перепрацьованих людей, що шукають влітку не звичайного літнискового гамору, джезбенду і т. д. і взагалі натовпу людей, але дійсного спокою і відпочинку для нервів. Василіянкам упала щаслива думка вибрати саме це місце на кліматичну стацію.

По дорозі зі Ст. Самбора до Турки ми відвідали лаврівський монастир оо. Василіян, у котрім спинилися добу. Досі я знав цей монастир і, як думаю, більшість з наших людей, тільки з назви і думав, що це монастир без особливого значіння, в якім доживають віку старі черці, спасаючи душу. На місці ми переконалися про щось зовсім інше. Це монастир, як на наші відносини, доволі багатий, має свої ліси, фільварок і тартак та великі забудування з парком, садом і кльомбами, якби це було в західній Европі. Серед гірської закутини з кільканадцятьома селянськими хатами, положеної на 10 км. на захід від залізничого шляху, це культурна оаза не тільки щодо забудувань, їхнього уладження й господарства, але й щодо людей, що в ній живуть і працюють. Доволі сказати, що монастир містить у собі василіянську теольоґію — покищо три роки — зі студентами-богословами (є їх к. 30), професорами, бібліотекою та з усім, що до високої школи належить. Замітне, що між богословами є мадяри й румуни, греко-католики Василіяни, яким по звичаю езуїтів та інших таких чинів велено студіювати в чужонаціональній, у нашім випадку — українській школі. У бібліотеці, що ми оглядали, побіч найновіших видань, потрібних для науки, є багато українських старо- і перводруків і найдавніших писаних книг з цілої української території. Це доказ, що монастир здавен-давна — а він має ще сягати часів князя Льва — стояв і нині стоїть у тіснім звязку з кожночасним духовим життям українців. Показували нам теж давні, з початку 16. ст. і пізніші, перґаменові грамоти з печатками й підписами польських королів, що потверджували чи відновлювали право монастиря на посілости. Приходить на думку, як наша культура ховається в ліси-гори й інші закутини, уступаючи місце панівній культурі, що вибирає для себе тільки центри й видні місця.

Є переказ, що в підземеллях лаврівської церкви містяться тлінні останки фундатора монастиря, князя Льва, та нам пояснили, що переказ цей хибний, бо домовина князя Льва находиться на горі в недалекім Спасі, де небавком чиїмсь заходом мають робити розкопки, саме, щоб найти цю домовину.

Що нас дуже зацікавило, це виховання василіянських богословів. Є воно зовсім модерне, сказатиб, анґлійське, бо богослови в часі рекреацій управляють усякі спорти, як мяч, круглі, в зимі лещета і т. д. Видно, Василіяни йдуть з духом часу і, певно, той чин у нас, подібно як езуїти в інших народів, сповнить колись важну культурно-національну місію. Ми довше розмовляли з богословами і в них ударяв високий рівень знання і поважне розуміння своїх завдань. Побажати би, щоб наша світська університетська молодь визначалась таким самим знанням і повагою у своїх ділянках.

Перший раз у Лаврові ми почули теж, що наші Василіяни працюють на Холмщині, подібно як Редемптористи на Волині й Підляшші.

Як вказує карта, терен на полудне від Перемишля куди ми переїзджали, це територія нашої загородової шляхти. З того, що ми бачили власними очима і що нам розказували принагідні інформатори, особливо о. дек. К., парох Висіцька Н., сам шляхтич старого походження, який виявив нам багато ввічливости, випровадивши нас на поблизьку гору Остру, високу на 970 м., і давши багато пояснень щодо терену,

каза і т. д., — так отже з того я витворив собі такий образ, зрештою не знаю, наскільки вірний, про час заселення тої території і про саму шляхту:

Заселена була ця територія саме нашою шляхтою, з якою пішло й інше населення, найпізніше з цілої території Галичини. Не можна собі уявити, щоб ці гірські, малоурожайні околиці заселяли наші люди рівночасно з урожайними частинами Галичини. А пішли туди скупчено наші останні борці за волю, яких виперла нова влада, знищивши наших князів. Могло це статися вже в 14. ст., але могло бути й пізніше, коло 15—16. ст. Свідчить про це ще свіжа, живуча в памяти поселенців традиція про наших князів, особливо князя Льва, і про власне походження.

Цікаве розміщення церков у тих околицях. Церкви звичайно не стоять посеред села чи оселі, але далеко осторонь, поза селом. Часто приїжджий не може означити, до якого села яка церква належить. Замітне, що вже кільканацять хат має свою церкву, хоч не має священика, а, як вказують шематизми, давніше, нпр. в 17. ст., було там більше церков, ніж нині. Треба собі уявити, що нові поселенці, напевно глибоко релігійні, які в своїм горю одиноку потіху в своїх серцях несли свого Бога, прийшовши в нові землі, найперше будували церкви, підшукавши для них відповідні місця, і щойно потім самі поселялись, де була урожайніша земля. Так наші емігранти в Америці найперше будували божі храми ще не маючи постійних жител для себе.

Церкви всюди деревляні, бойківські, трьохбанні. А якщо є яка (з давніших, не сучасних) камінна церква, то вона давнішого походження, побудована ще за нашої влади нашими князями. Так давня камінна церква у Висіцькім В., бо попри неї є ще нова мурована, якої найстарша кондигнація, — всіх кондигнацій є чотири, найновіша зперед 50 літ, — як каже передання, є побудована князем Львом. Знову камінну церкву в Ільнику Запороськім (усіх Ільників є чотири: крім Запороського ще Королівський, Шляхотський і Земянський, так таки населення називає) мав побудувати якийсь гетьман. На всякий випадок наші історики-археольоги мали би гарну і вдячну працю дійти до кореня тих річей і ствердити, наскільки ці передання правдиві.

Щодо маєткового стану нашої загородової шляхти, то є між цею багато, як на наші відносини, заможніших людей, яких звуть дідичами та які моглиб віліграти важнішу ролю в нашім культурнім і господарськім житті, якщоб не та пропасть, яка ділить нашу „демократію" від них.

Щодо стану національної свідомости і почуття національної спільноти загородової шляхти треба сказати ось що: Ця земля побіч лемків прилучилася до нашого українства найпізніше з усіх частин Галичини. Причина цього та, що наше українство — походженням і своїми формами „демократичне", а наша шляхта — аристократична. Найсвідоміша національно частина тої шляхти — наше тамошнє духовенство, як я це міг ствердити — зовсім не криється з тим, що воно було до-недавна русофільське саме з тої причини.

Тому думаю, як довго в нашім громадянстві не витвориться прилюдне ідеольогічне визнання, а бодай терпимість супроти аристократичного консервативного світогляду, так довго не буде можна нашої загородової шляхти як цілости приєднати органічно до українства і так довго істнуватиме небезпека переходу тої шляхти в чужий національний табор.

Іван Билина.

Народи, які не вміли носити власної зброї, носили чужу.

КАТАНІЯ. ПАТ. У звязку з великими маневрами на Сицилії Мусоліні приїхав до Катанії, де відбулося посвячення нових адміністраційних будинків. Одночасно виголосив велику політичну промову, що відбилася широким відгомоном за кордоном. Великі морські, сухопутні і повітряні маневри — говорив Мусоліні — сконцентрували на Сицилії увагу цілої Европи і цілого світу. Для італійців, середземноморського народу, відкриті всі сторони світа. Нема для них ні півночі ні полудня, ні сходу, ні заходу. Підкреслив, що не думає покликувати високого комісаря для Сицилії, бо час спеціяльних режімів уже минув. Згадуючи про великі публичні роботи Мусоліні звернув увагу на відкриття касарень для молодих фашистів і заявив, що головною засадою фашистівської доктрини є щораз то сильніша підготова італійського народу до військового життя. **Історія навчає, що народи, які не вміли носити власної зброї, були приневолені носити чужу. Не хоробрі народи мали до вибору або нужду або неволю.** Італійці в 15-му році фашистівської ери не є тими, що були 30 років тому. Перша зворотна дата — це інтервенція Італії у світовій війні. Це був перший удар мітли в рештки давньої Італії. Переможна участь у світовій війні дала Італії нові кордони. Вони трівкі, бо над ними сторожить 100 тисяч альпейських вояків, які як тільки зайшлаб потреба, можуть числити на поміч цілої італійської піхоти. Обговоривши марш на Рим, Мусоліні ствердив, що імперію збудував італійський нарід. Це була свідома перемога народу ледви 7 місяців над світовою коаліцією. Тільки доба Августа пригадує нинішні часи. Тому ми горді, говорив Мусоліні, що жиємо в таких часах.

Згадуючи про будову палати справедливости Мусоліні запевнив, що фашистівський режім бажає дати населенню не справедливість судів і адміністраційних рішень, але дійсну суспільну справедливість, що підносить на вищий цивілізаційний щабель життя італійського народу, згідно з засадою: фашистівська держава спирається на трьох основах: **владі, порядку і справедливости**. Вкінці згадав память великого сицилійця Кріспі, який працював для великої могучої Італії.

ЯПОНЦІ ЗДОБУЛИ ГАНКАВ.

Командування японського гарнізону в Тієнтсіні повідомляє, що

японські війська, які заатакували вчора Ганкав, здобули місто в год. 20.30. По обох сторонах доволі великі втрати.

По цілоденнім артилерійськім двобою китайці почали евакуацію Гуну-снан і відступили в сторону гір.

ЯК ПРИЙШЛО ДО СТРІЛЯНИНИ В ШАНГАЮ?

Китайці почали обстрілювати японських стрільців зі скорострілів і крісів, на північ від дороги до Шешуану. Також недалеко будинку преси обстрілювали китайці стрільців японської военної маринарки. Японці відповіли стрілами і приневолили китайські скоростріли до мовчанки.

ЕВРОПЕЙСЬКІ ВІЙСЬКА У ШАНГАЮ.

27. серпня сподіються що до Шангаю прибуде з Індохін французький баталіон морських піхотинців.

14. ц. м. припливуть до пристані в Шангаю адміральські кораблі: британський „Кімберленд" та американський „Августа".

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ПРОГОЛОСИВ МОРАТОРІЮ.

З Пекіну повідомляють, що китайський уряд проголосив мораторію.

НОТА 4-ОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ

Представник японського міністерства вірішних справ заявив, що амбасадор Каваґое приняв спільну ноту 4-ох великодержав, але відмовився виявити її зміст.

———0———

В РУМУНІЇ ЗАБОРОНИЛИ ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

Міністерство внутрішних справ у Букарешті проголосило комунікат про заборону співати інтернаціонал, як революційну пісню.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Присилайте передплату!

НОВИНКИ.

— **Чи знаєте, що в єдиній українській госп... школі Т-ва „Просвіта" в Милованню п. Рош... к. Єзуполя, можете дістати на осінній се... першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** при більшій кількости ще й відповідний опуст. Рівнож насіння городове дістанете за 75 ... риночної ціни. На щепи шліть вже замовлен... бо з кінцем вересня та з початком жовтня ... догідніша пора до садження! 1375 8—...

— **Націоналізм у Бельгії.** Рекс і Деґрель. — Ось на яку тему написана свіжо вийшла ... книжка Квартальника „Вістника". Ціна зол. 1... Замовляти „Вістник", Львів, Чарнецького 26...

— **З живця Черче.** Як довідуємось від Упр... ви живця — третій сезон починається вже ... серпня. Цей сезон дійсно найкращий для т... що потребують лікування в Черчі, бо найдеш... ший і найвигідніший. В кабінах нема глоти, ц... мінімальні, так, що під кожним оглядом ду... корисний і то тимбільше, що осінь буває в ... тепла і погідна.

— **Староста будує людові доми.** Скалатськ... віцестароста Йосиф Козєбродський, дідич, ... дарував ґрунт під будову людового дому ... Малнові. Його будова розпічнеться незабар... У Семенові віцестароста зложив 50 зол. в ... рість півкольонії та 40 стосів каменя на буд... людового дому.

— **Філії державного заведення** гигієни по... стануть з днем 1. вересня ц. р. у Станиславо... та Луцьку. Кожна з філій буде мати бактері... льоґічний відділ харчевих дослідів і водни... Таким чином державне заведення гигієни бу... мати разом 11 філій.

— **Язва гусениць.** З ріжних повітів надхо... дять вістки про язву гусениць білюхів-капустя... ків, що масово нищать поля, городи і сади, ... деяких сторонах щезла з піль і городів капуст... яку гусениці вижерли до качанів. Наші агроном... повинні забрати прилюдно голос і повчити н... селення, як боротися з тією язвою.

— **Важне для літників і туристів у Борщі... щині.** З огляду на часті випадки несвідомост... нових приписів у справі побуту в надграничн... полосі компетентні чинники звертають увагу л... ників і туристів, що прибувають до місцевост... борщівського повіту, на обовязок постаратис... про дозвіл свого староства на побут у прик... донній полосі. Остерігається теж, щоби не бр... ли зі собою фотографічних апаратів, бо на ф... тографування в цій полосі треба мати окрем... дозвіл прикордонного повіту. До відомих л... нисько-туристичних місцевостей борщівськог... повіту належать: Окопи св. Трійці, Звенигоро... Горошова, Устє Єпископське і Скала над Збр... чем. Місцевости Кривче Горішнє і Більче Зол... те, знані зі своїх печер, не лежать у надгран... ній полосі.

— **Не вільно брати псів до потягів.** З причи... скаженини серед псів адміністраційна влада об... межила видавання дозволів перевозити пси за... ничими потягами. В сторонах, загрожених ск... женинною, не вільно брати псів до потягів.

— **Приписи для туристичних провідник...** видав староста надвірнянського повіту. Леґіти... мації та відзнаки для провідників видавати... старосто або управнений до цього уряд. Тур... тичний провідник буде мати туристичну ві... знаку на грудях на лівому боці а при веден... збірних прогульок буде носити на лівому рам... ни опаску зеленої краски 10 цм. широку. Кан... дидати на туристичних провідників мають вик... затися перед іспитовою комісією знанням над... вірнянського і косівського повіту під топогр... фічним, туристичним, памятковим та історі... ним оглядом. В дальших приписах управильне... правні приписи, яких мають триматися пров... ники.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім пе... шім дні тягнення Клясової Льотерії впали м. ... такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 15800... 10.000 зол. на ч. 192256; 5.000 зол. на ч. 457... 12381, 21293, 29681, 60387, 61892, 11991... 134448; 2.000 зол. на ч. 11684; 1.000 зол. на ... 27913, 74939, 90727, 138866, 163120, 18811... 500 зол. на ч. 30383, 60326, 55711, 88449, 1179... 133244, 143545, 151499, 159448; 400 зол. на ... 3869, 16017, 66971, 66971, 99352, 9973, 11282... 119386, 148440, 153248, 158600, 181250.

— **Пожежі.** В стодолі Дмитра Нетреби в Ди... кові Старім пов. Любачів вибухла пожежа і п... рекинулася на сусідні загороди. Згоріли 3 меш... кальні доми, 4 стодоли і жнивні збори вартост... 10 тис. зол.

— **Не надуживати сонця!** Жінка купця з Ѕ... гоші, 41-літня Марія Загурська, переплатил... життям задовге перебування на сонці. Щоб...

„опалитися“ здорово, вона так довго вигрівалася на сонці, що дістала сонішній удар. Її перевезли на клініку, де вона до чотирьох годин, не прийшовши до памяти, померла.

— **Красва хроніка.** Підчас розправи у станиславівському суді арештовано свідків Мозеса Фроста та Іре Талерінга під закидом фальшивих зізнань — В Рудні коло Ходорова помер Микола Пашко, зївши по вечері два гарнці яблок. Рано знайшли його неживим. — В Підлісках пов. Бібрка Андрій Березовський убив у лісі 33-літнього господаря Гриця Отоманка, що з його жінкою удержував любовні зносини. —

— **Мийте овочі!** У Варшаві розвинули сильну пропагандивну акцію, щоби запобігти сезоновим пошестям червінки і черевного тифу. Розліплено пів міліона афішів з написом „Мийте овочі!“ Їх видко не тільки в галях і споживних крамницях, але у всіх державних урядах, судах, на залізничих двірцях і т. п. Чому про таку акцію не чувати у Львові?

— **Вовки нападають на дітей.** Коло Рахович над совітським кордоном на Поліссі, оподалік мешгаївки Коцелми, у віддалі 50 метрів від мешкального дому вовки напали на двоє дітей і потягли до ліса 6-літнього Павла Глинського. В лісі знайшли тільки останки дитини. На протязі двох тижнів це вже другий напад вовків на дітей. Як відомо, в лісі Кортоватко вовки вхопили недавно 8-літнього пастушка і пожерли його. Таких випадків на Поліссі вже давно не нотовано, особливо в літній порі та коло людської оселі. Адміністраційна влада влаштувала облаву на вовки.

— **Не всюди вільно фотографувати наречену.** Якийсь Файлер Фрайтер у Лодзі відпровадив свою наречену на двірець і відфотографував її біля стаційного двірця. Побачив це поліціянт і вилегітимував Фрайтера, заявляючи, що фотографувати наречену вправді вільно, але не вільно цього робити на заслоні стаційного будинку, бо двірці належать до „хоронених будинків“. Городське староство засудило його на 30 зол. гривни.

— **Грім убив пятеро дітей.** Біля села Клетна пов. Пинськ пятеро дітей у віці від 8 до 14 літ, пасучи худобу, схоронилися перед бурею під самітне дерево. На нещастя в дерево вдарив грім і вбив всі пятеро дітей.

— **Заборона вивозу румунської кукурудзи.** Румунський уряд заборонив вивозити кукурудзу за кордон. Виїмково позволили на експорт 80 вагонів до Польщі і 9 вагонів до Чехословаччини.

— **Самоходова катастрофа** склалася на автостраді між Зонеборном і Грісом у західній Німеччині. Мотор лімузини французької марки, в якій находилося 7 осіб, вибух підчас повного бігу. Самохід спалахнув вогнем, який захопив усіх пасажирів. Від попечення помер по дорозі до шпиталю 10-літній Вайдлер, син французького промисловця. Другий його син, що кермував самоходом, бореться зі смертю, а пять інших осіб тяжко попеклося. Самохід згорів до тла, причому жертвою вогню стали цінні папери і вся готівка родини Вайдлерів, що їхала з Парижа до Берліна відвідати хорих.

— **Дитина дивогляд.** Жінка одного латвійського робітника в Ризі вродила у жидівському шпиталі сина з незакритим серцем. Цей рідкий випадок викликав у лікарських колах велику сензацію. Серце дитини находиться не в середині грудей, але між ребрами і шкірою. Лікарі стараються всіми способами вдержати дитину при житті. Зладили для неї спеціяльну металеву покриву, що охороняє серце. Стан здоровля дитини досі нормальний.

— **Через Тухачевського в неласці.** Жертвою безоглядної чистки в Совітській Росії став російський поет Безіменний. Він помістив недавно в щоденнику „Правда“ вірш, в якому жалів над смертю Тухачевського. Безіменного виключили з комуністичної партії, а тепер грозить йому арештування.

— **Ріжні вістки.** Відомого болгарського письменника і посла Бакалова інтернували в одному, провінціональному місті за комуністичну пропаґанду. — Біля Лювєз (Франція) упав у рів автобус із 30 прочанами, що вертали з Аржантієр, причому дві особи згинули, а кільканацять потовклося. — Перед палатою архиепископа в Манілі на Филипинах вибухла бомба.

Похорони бл. п. Олександри Лепкової.

З Кракова пишуть нам:

В середу 11. ц. м. відпровадило краківське громадянство на раковицький цвинтар тлінні останки бл. п. Олександри Лепкової, дружини проф. унів. і письменника Богдана Лепкого.

Хоча ці сумні обряди випали у вакаційну пору, коли у Кракові нема студентської молоді, а багацько родин розїхалось на літнища, всеж таки учасників було чимало і мабуть нікого не бракувало з тих, що не виїхали з міста.

Похоронні обряди відправив місцевий парох о. д-р Хрущ у каплиці на цвинтарі, опісля зложено домовину хвилево до гробівця, де спочивають парохи краківської церкви. Підчас відправи співав хор, зложений із членів усіх місцевих товариств. Промов ніяких не було. Сталось це на бажання рідні та представників громадянства, що побоювались за стан здоровля вичерпаного до-краю Богдана Лепкого. Хто знає, як жив він з дружиною і чим була Покійна для нього, мусів дрижати за кожне зворушення. І дійсно рідня та приятелі дому Лепких не відступали ні на хвилину письменника, зокрема тутешні лікарі українці не спускали його з ока. Загалом ціле краківське українське громадянство, як одна рідня, обєдналось у смутках та важкім горю поета.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Кооперативний день у Зашкові. Кооператива „Народній Дім“ у Зашкові дістала від Ревізійного Союзу Українських Кооператив диплом за найкращий успіх у праці у 1936 році. З цього приводу відбулося в Зашкові в неділю 1. серпня п. р. кооперативне свято, получене із врученням кооперативі похвальної грамоти. Свято почалося полевою Службою Божою при гарно построєному престолі на майдані серед села, яку відправив о. офіціял А. Пясецький зі Львова. В часі Служби Божої співав місцевий добре вишколений хор під орудою абс. гімн. п. Любомира Лампіки. Патріотичну, пристосовану до свята проповідь виголосив о. Р. Кривицький Ч. С. В. В. з Жовкви. Після Служби Божої відбулася академія, що її розпочав хор відспіванням кооперативного гимну. Голова Надзірної Ради о. дек. В. Мармаш, відкриваючи академію, привитав усіх приявних та подав короткий огляд діяльности кооперативи від початків її істнування, спинюючись довше над успіхами праці теперішньої управи, що під проводом справника п. Івана Дрозди веде під цю пору зразково три крамниці в селі та зуміла за останні роки вибудувати два нові власні доми. З черги відпоручник Р. С. У. К. і Центросоюзу дир. П. Мигович передав привіт від кооперативних централь, представив у змістовій промові розвій української кооперації та передав Надзірній Раді й Управі похвальну грамоту, бажаючи відзначеній кооперативі дальших успіхів у її діяльности. Опісля йшли привіти представників сусідніх кооператив: з Гряди, Зарудець і Ременова. Хор місцевої читальні „Просвіти“ відспівав ще низку пісень, переплітаних привагідними деклямаціями. Наприкінці член управи п. Теодор Лампіка іменем кооперативи подякував Р. С. У. К. і Центросоюзові за одержаний диплом та зложив на руки дир. Миговича приречення дальшої послідовної праці для здійснення великої кооперативної ідеї. Академію закінчила орхестра зі Збоїськ, що гарно виконала вязанку народніх пісень. Пополудні відбулася народня забава-фестин із змаганнями в копаному мячі дружин Зашків — Ременів та добре введеною кооперативною сценкою п. н. „Дитяча згода“.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА.

Візитація Преосв. Никити в Сущині. Дня 28. м. м. прибув у супроводі кінної бандерії до парохії Сущин на архиєрейську візитацію Преосв. Никита Будка. Хоч був час пільних робіт, ціла парохія з процесією під проводом пароха о. В. Слюсара та 11 довколичних священиків чекала при тріюмфальній брамі на приїзд владики. При брамі привитали владику: школярка Юлія Рудик деклямацією, солтис громади хлібом і сіллю, від Кат. Союзу і старшого покоління ем. управитель шк. Левицький та представники місцевих церковних і народніх установ. При церковній брамі, яка була убрана вишиваними ручниками, папськими й українськими прапорами, привитав владику місцевий парох, вказуючи на велику пошану і любов цілого українського народу до нашого Митрополита Андрея і передаючи, по звичаю, ключі від церкви. По привитанні відправив владика на цвинтарі панахиду та зі сходів церкви виголосив довшу проповідь. По проповіди відправлено вечірню з литією і владика та присутні священики слухали св. Сповіди до 10. год. веч. Чергового дня рано в год. 8. з процесією в асисті 16 священиків вибрався владика з парохіяльного дому до церкви і на церковнім цвинтарі катехизував шкільну молодь та роздавав образці. По катехизації посвятив церкву і вівтар та виголосив прекрасну науку про обряди посвячення церкви. Опісля відслужив в окруженні духовенства співану архиєрейську Службу Божу та виголосив відповідну до хвилини проповідь, закликуючи вірних до ще ревнішої служби Христові, Церкві і народові. До св. Причастія приступило коло 400 людей. Співав добре місцевий хор. Зі сльозами в очах, вдячні за труд і науки, прощали парохіяни Дорогого Гостя, відпроваджуючи його з процесією і бандерією серед співу церковних пісень до границі парохії, де вже ждала бандерія з сусіднього села Скоморохи. День побуту владики в нашій парохії залишиться на довгі роки у вдячній памяти.

—o—

Спорт.

СКЛАД УКРАЇНИ НА МЕЧ ІЗ БОЧКАЄМ.

До змагань із Бочкаєм виступить Україна в найкращім складі з Петровом у нападі та мабуть із Кіцилою в помочі. Цей склад виглядатиме так: Гупуз (Босий), Скрегота, Воробець (Романець); Скоцень І., Гошовський (Кіцила), Цимбала; Магоцький І., Скоцень II., Петрів, Міклош (Хомишинець), Красєвський.

Мадярська дружина приїздить до Львова в пятницю вечором.

При цій нагоді звертаємо увагу, що в суботу на метч Гасмонея-Бочкай і передметч Україна І. Б — ЗЗК важні тільки пресові карти Гасмонеї, в неділю тільки пресові карти України.

Прихильників української дружини просимо, щоб привитали дружину Бочкаю щиро, виказуючи тим не тільки українську гостинність, але і правдиве спортове вироблення. Зокрема ця частина публики, що на ріжних змаганнях своїми некультурними вигуками витворює нестерпний настрій, повинна угомонитись і не виставляти себе на посміх та кпини чужинців.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Вієнна — дружина молодих талантів 2:0. У Варшаві відбулися змагання австрійської Вієнни з репрезентаційною дружиною Польщі, яка складалася з самих молодих, досі невідомих ширшій публиці грачів. Із відомих нашій публиці грачів грав Баран із Ресовії. Вієнна виграла заслужено.

Гасмонея (Рівне) — Ресовія 4:2. Ресовія, вертаючись з Іванової Долини з мистецьких змагань, грала у Рівнім з Гасмонеєю і програла з амбітною жидівською дружиною.

Вієнна — II. тім талантів 1:1. Другі змагання розіграла польська дружина талантів у зміненому складі. Найкраще грав Баран у нападі одначе тільки 3' хвилин, бо розбитий зійшов із грища. Другий тім був куди кращий від першого і міг навіть виграти. Ворота для тіму стрілив Баран.

Бескид (Пробіжна) — Трумпельдор (Копичинці) 3:5 (1:4). Товариські змагання обох дружин відбулися у Пробіжній.

Ресовія зголосила протест у справі програного 1:2 метчу зі Стшельцом у Івановій Долині. Імовірно протест признають і змагання відбудуться на невтральнім грищі, бо грачів Ресовії в Івановій Долині побили, покалічили і щойно поліція вирятувала їх перед дальшими побоями.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Д-р Василь Пачовський: ЗОЛОТА ГВІЗДКА, віршована казка на десять сурм. Жовква—Львів 1937. Накладом М. Матвійчука. Стор. 56, ф. 8°.

Андрій Чайківський: ПЕРЕД ЗРИВОМ, історична повість. Львів 1937. Накладом Івана Тиктора. Стор. 128 ф. 8°.

ЖУРНАЛИ:

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ, місячник, Львів, серпень 1937. Р. II. ч. 8.

ВІСТИ З ЛУГУ. Львів, серпень 1937. ч. 8. Зміст: Д-р В. Пачовський: Золоті Ворота. — По Луговому Святі у Львові. — Лугове Свято у Львові.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ, орган українського сокільства. Львів, серпень 1937. Р. X. Ч. 8. Зміст: М. Ч.: Руханка на Закарпатті. — Ін.: Жінка в Соколі. — Комунікат Сокільської Спортової секції Львова. — О. Збруч: Імпресові. — Сокільський Союз Королівства Югославії. — В. Семків: Сокільське Свято. — З краю і світу. — М. Тріль: Поміч і забезпека у приладівці. — Зі сокільського життя. — Сторінка учасників. — С. Гайдучок: Пів століття сокільських видань.

ОГОЛОШЕННЯ

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галянтерійна **Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича

ЖУТИ:
14. VIII. Циганський барон.
15. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
16. VIII. Муж двох жінок.
17. VIII. Шаріка.
18. VIII. Довбуш.
19. VIII. Під куратeлею.
20. VIII. Шалапут.
21. VIII. Княжна чардаша.
22. VIII. Ніч під Івана Купала.
З Кут іде театр до Рожнова

Український Молодий Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького:

КАРЛІВ:
14. VIII. Камо грядеши? І. частина.
15. VIII. Камо грядеши? II. частина.

ВОЛЧКІВЦІ:
15. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.

ЗАБОЛОТІВ:
16. VIII. Камо грядеши? І. частина.
17. VIII. Камо грядеши? II. частина.
18. VIII. Трафіка пані генералової.
19. VIII. Тарас Шевченко.
20. VIII. Мураві.

ТУЛУКІВ:
19. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.
Зі Заболотова театр іде до Рожнева, Кут і Косова.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Світ та її блазен".
АТЛЯНТІК: „Ситінг Бул".
ВАНДА: 1) „Робін Гуд з Ельдорадо", 2) „Ніч на Трансатлянтику".
ҐРАЖИНА: „У хуртовині заліза й вогню", і комедія з Фліпом і Флапом.
ЕВРОПА: „Заборонене щастя".
КАСІНО: „Ти, що в Гострій світиш Брамі".
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери" з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Кенігсмарк" і „Дві Івасі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Ніч в опері; „Руки зникли".
ПАЛЯС: „Фякер ч. 13".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей та Віллі Фрічом.
СВІТ „Несамовитий дім" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жовтий скарб" і ревія „Рефрена".
ТОН: „Ню-Йорк-Сан Франціско".
УТІХА: „Герой Тексасу" і ревія
ХИМЕРА: „Для тебе Маріє".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Гірський шпиль Цуґшпіце".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 14. серпня 1937.

БЕРЛІН 13.00 Гомін полудня, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Староберлінська музика, спів, клявесин, скрипка, флет; 22.30 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 17.00 Концерт військ. орх., 19.15 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 „Реквієм" Вердія, 19.10 Чергові муз. дрібнички, 20.10 Барвний муз. вечір. 21.45, 22.00 Форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.10 Сільські пісоньки й танки, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, МІНХЕН 18.00 Тріо, ПРАГА 16.05 Розр. муз., 17.55 На втіху, вол. муз. попурі, 19.05 Концерт, 21.20 Військ. орх., РАДІО ПАРІ 13.15, 19.10, 19.45 Спів, 16.05 Для дітей, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Вечір опер: „Кавалєрія Рустікана" оп. Масканьї, „Іль комбатіменто ді Танкреді е Кльорінда" оп. Монтеверді.

Неділя, 15. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.00; 15.00 Військ. музика, 20.00, 21.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Легка музика, ВІДЕНЬ 11.45 Симф. концерт, 15.40 Смич. квартет г-моль Ґріґа, 19.30 Музика з класичних оперет. тенор, сопран, 21.00 Зальцбурський фестіваль, 22.30 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Альпейська музика і пісні, 18.00 Пісні німців закордону, КОШИЦІ 18.00 Підкарпатські нар. пісні. (діточий хор), МІЛЯНО 17.15, 18.00 Розр. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ля Рапрезентаціоне ді Сант Уліва" муз. драма Піцетія, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 16.00 Військ. орх., 17.10 Камер. музика Моцарта, 19.05, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штравса, ПРАГА 19.15 Сальон. музика, 20.00, 21.00 „Король бурлак" оп. Фрімля, РАДІО ПАРІ 15.00 Сольо на гармонії, 15.15 Пісоньки, 15.45, 20.15 Спів, 16.00, 20.30, 22.00 Театр Уяви („Гануся" Гавптмана, „Дисципліна" драма Конріґа), РИМ 17.10, 18.00 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Орх. концерт, 22.10 Хор.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 14. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Пополудневий денник, 12.15 Як повинно бути на сільському обійсті, 12.25 Орх. концерт. 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр Уяви для дітей: Літо лісових людей (на осн. Родзевичівни), 16.30 „Крамниця із забавками" у вик. орх., 17.30 Конкурсова авдиція, 17.50 „На Поділлі Білий Камінь" гутірка, 18.00 Суспільна гутірка, 18.05 Музика з гр. пл., 18.25 „У 17-ліття битви під Задвірям", 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів: форт., скр., 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Участь закорд. поляків у боях за незалежність, 20.40 Вечірній денник, 20.50 Огляд хліборобської преси, 21.05 „Обжинки" суїта нар. пісень і танків, 21.30 Резерва, 21.40 Трансмісія з Мінхену: Баварські нар. пісні (цитра, арфа, квартет, нар. хор, орхестра), 22.05 Транс. з Трок, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольоґ. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві год. 23.10 „Замовлений монольоґ".

Неділя, 15. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу, пісня, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газета, Ганд: Чайковскіяна, джез. фантазія з гр. пл., Про плекання жита, 9.00 Двацятьпятьліття коронації чудотворного образу Матери Божої в Кохавині, 11.57 Сигнал часу, 12.03 „Із життя сільського народу" муз. поранок симф. орх. 13.00 Ще кілька слів про Рацлавіцьку панораму, 13.10 Концерт нар. капелі та сільський хор; у перерві в год. 13.50 „Комбінатор" скеч, 14.40 „Д-р Смитковський" гумореска Ст. Брандовського, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Освіта народу зробить чудо, Музика з гр. пл., У роковини перемоги, 16.00 Маневри вояцької пісоньки, авд.: орх. мандоліністів, солісти, 16.30 Музика з гр. пл., 17.00 Підвечірок при мікрофоні: орх., солісти; у перерві коло год. 17.55 Від Закопаного до Говерлі, фейл. Ром. Зрембовича, 19.00 Театр Уяви: „Очепини" образок із „Весілля на Гор. Шлеську", 19.35 Репортаж із життя, 20.00 Концерт солістів: Ольга Росоцька, сопран, Вол. Кричинський тенор, форт., 20.35 Спорт. вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірний денник, 21.00 „Качка", легка авд., 21.30 Резерва, 21.40, 21.41 Спортові вістки, 22.00 Спів. ресітал Вікт. Бреги, 22.55 Симф. музика з гр. пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, метеорольоґ. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Шукаєте праці? --

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 13 серпня 1937.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·33, 88·90, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·77—291·05, Франки фр. 19·92—19·80, Франки швайцарські 121·85—121·05, Фунти англ. 26·45—26·29, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 118·04—117·20, Кор. норв. 132·88—131·90, Корони шв. 136·43—135·45, Ліри італ. 25·00—23·50, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 138·00 — 134·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 150·00 146·00

Папери.

Банк Польський 106·00, 107·00, Цукор 33·10, Лільпоп 50·50, Норблин 61·00, Стараховичі 32·25, Габербуш 39·00.
Тенденція дещо сильніша.

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, 3 поз. інв. 1 ем. 69·00, серія непот. 2 ем. 65·25, серія 83·00, 5 конвеїс. 61·88. 4 проц. консол. 58·00, 58·15, 4 прем. дол. непот.
Тенденція удержана.

Збіжжя.

Львів, дня 13. серпня 1937

Жито шт. І.	21·75—22·.0
Жито шт. II.	21·50—22·75
Овес одн.	18·00—18·25
Овес збір,	17·00—18·00
Макухи рп.	17·50—18·00
Макухи лн.	23·00—24·00
Конюшина біла	140·00—150·00
Конюшина б. вільна від к.	180·00—190·00
Висівки пшеничні грубі	16·00—16·25
Висівки пшеничні мілкі	16·50—16·75
Висівки житні	14·25—14·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 13. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·80 зол.
молоко	14—15 сот.
яйця	3·10—3·20 зол.

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко знижкова.

ОПОВІСТКИ.

ЗАЯВА.

Отсим заявляю, що від нинішнього дня перестаю бути членом „Kółka Szlachty Zagrodowej" у Кривім і рівночасно зрікаюся касієрства тогож „Kółka". —

Криве, дня 5. серпня 1937 р.

Афтаназь Гвоздецький — Павлюкович.

Додаткові вступні іспити і вписи на І. і II. курс Захоронкарського Семінара СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 85. ВІДБУДУТЬСЯ ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ ц. р. в 8 год. УПРАВА.
1420 1—2

Українське Технічне Товариство — орґанізує в неділю 22. серпня ц. р. прогульку до Крилоса біля Галича. Кошти дороги в обі сторони автобусом 9.— зол. Членів проситься до участи, гостям раді. Зголошення приймається в домівці Товариства при вул. Ґродзіцких ч. 1. кожного дня від год. 10 до 12. При зголошенню треба зложити 5.— зол. Виїзд зі Львова 22. серпня ц. р. год. 7-ма рано, поворот до Львова год. 22.
1417 1—3

Ірина і Андрій Воробій зложили на Рідну Школу в нагоди свойого вінчання 10 зол. За цей даток щиро дякує **Головна Управа.**

КУПНО - ПРОДАЖА

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимирівська 25.

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зьрудляна 3.** тел. 271-14. 1406 2—15

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДИЙ ІНТЕЛІҐЕНТ шукає якої-небудь праці. Може продавати в крамниці, давати лекції, доглядати недужого. Скромні вимоги. Зголошення: Динув, Посте рестанте, лег. № 68. 1404 3—

РІЖНІ

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Віденське стриження з валочком 1 зол. Тривка ондуляція 5 зол. Сальон чесання пань Сикстуська 8, в подвір'ї.
1411 1—

Прив. Коед. Річна Молочарська Школа Кр. Мол. Союзу „Маслосоюз" в Стрию.

ОГОЛОШЕННЯ

КАНДИДАТИ ДО МОЛОЧАРСЬКОЇ ШКОЛИ В СТРИЮ
на шкільний рік 1937/38.

Подаємо до відома, що шкільний рік у Молочарській Школі „Маслосоюзу" в Стрию, починається дня 1. X. 1937 і триватиме до 26. IX. 1938. Від 1. VII. до 25. IX. будуть учні відбувати практичний дошкіл у зразкових молочарнях. З того навчання в самій Школі відбуватиметься від 1. X. 1937 до 30 червня 1938, а до 25. вересня практичний дошкіл в союзних молочарнях. В дні 26. IX. 1938 відбудуться кінцеві іспити в Молочарській Школі в Стрию.

Умовини прияття:
1. Вік: від 18—30 років.
2. Дворічна молочарська практика. Виїмково в цьому році будемо приймати, в міру вільних місць, кандидатів з однорічною практикою.
3. Поручення від кооператив, що беруть на себе відповідальність за моральну вартість кандидата.
4. Зобовязання батьків, або кооператив, що будуть платити за утримання.
5. Першенство мають ті кандидати, що покінчили середню, кооперативну, чи господарську школу.

Кандидати мусять піддатися оглядинам і вступному іспитові з української мови, рахунків і молочарської практики. Від цього буде залежати остаточне прияття до Школи.

Кандидати будуть мешкати безплатно в інтернаті; платитимуть тільки за опал і світло.

Прохарчування відбувається в спільній кооперативній кухні. Кошти цілого утримання коштуватимуть 35—40 зол. місячно, які треба конче складати в касі Маслосоюзу в Стрию щонайменше один місяць наперід.

Крім того кожний кандидат мусить вплатити при вступі 30 зол. вписового і 5 зол. на доповнення кухонного інвентаря. Приборів до їдження не треба привозити зі собою.

Прийняті кандидати мають привезти зі собою:
1) Метрику і останнє шкільне свідоцтво.
2) Особисті документи (не забути виголоситися з дотеперішньому місці замешкання).
3) 4 парі білля, 4 рушники, сінник, постіль і накривало.
4) Два одяги (до праці і виходу).
5) Два робітничі плащі, або фартухи.

Власноручно написане подання, перебіг життя, посвідку відбутої практики, поручення установ і зобовязання батьків треба внесити на адресу:

МАСЛОСОЮЗ — Львів, ул. Б. Ґловацького ч. 23, найдалі до 15. вересня 1937 року.

Управа Молочарської Школи при Маслосоюзі в Стрию.

Фотоґрафічні апарати направляє прецезійно
К. Колянковський
Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
1387 3—10

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10